

Jerzy KREMKY.

Przyczynek do fauny Tortricidów Polski.

Contribution à la faune des Tortricides de Pologne.

Badając stosunki systematyczne rodziny *Tortricidae* na podstawie budowy aparatu kopulacyjnego samczego i samiczego, korzystałem przede wszystkim z materiałów pochodzących z bliższych i dalszych okolic Warszawy. Prócz tego jednak posiadałem jeszcze materiały z Nowogródzkiego, Podlasia, Lubelskiego i w mniejszej ilości z innych terenów Polski, a częściowo i pozakrajowe. Rezultatem tych badań będzie przygotowywana do druku praca morfologiczna. Ponieważ jednak fauna t. zw. *Microlepidoptera* jest w Polsce bardzo słabo opracowana, postanowiłem wykorzystać posiadane materiały i pod tym względem, starając się podkreślić, o ile było to możliwe, pewien charakter zoogeograficzny i ekologiczny omawianych okolic Polski. Zbiory dotyczące Mazowsza wyłączyłem z pozostałych materiałów, ponieważ było ich o wiele więcej, można zatem było ustalić szereg ogólniejszych wniosków, dotyczących tej dzielnicy Polski.

I. *TORTRICIDAE* MAZOWSZA.

Teren Mazowsza nie został całkowicie i wszechstronnie wyzyskany, są większe obszary, można powiedzieć, zupełnie niebadane; do takich należeć będzie przede wszystkim puszcza Kampinoska, przedstawiająca duży obszar leśny, różnorodnie ukształtowany. Najdokładniej poznane są powiaty warszawski

i błoński, pozatem są materjały z południowej części powiatu płońskiego (Czerwińsk), północnej części powiatu grójeckiego (Pilawa, Chojnów, Henryków, Uwieliny, Czersk), z powiatu skierniewickiego (jedynie z najbliższych okolic Skierniewic) oraz z zachodniej części powiatów radzymińskiego (Ostrówek, Czarna Struga, Skuszew) i mińskiego (Ładzyń, Choszczówka, Kędzierak).

Poniżej podaję wykaz miejscowości, mniej lub więcej eksploatowanych, z zaznaczeniem, w jakim powiecie się znajdują. W części systematycznej wymieniam je w pewnym porządku, a mianowicie najpierw podaję miejscowości z lewej, a następnie z prawej strony Wisły. Kolejność powiatów jest następująca: błoński, grójecki, skierniewicki, warszawski, płoński, radzymiński i miński. Poszczególne miejscowości ułożone są, począwszy od północy, w kierunku południa.

Miejscowość	Powiat	Miejscowość	Powiat
Bielany	Warszawa	Miłosna Stara	Warszawa
Chlebów	Błonie	Młociny	Warszawa
Chlewnia	Błonie	Morysinek	Warszawa
Chojnów	Grójec	Natolin	Warszawa
Choszczówka	Mińsk	Nowy Dwór	Warszawa
Czarna Struga	Radzymin	Oborski las	Warszawa
Czeraniaków	Warszawa	Ostrówek	Radzymin
Czersk	Grójec	Otrembusy	Błonie
Czerwińsk	Płońsk	Otwock	Warszawa
Dąbrówka	Błonie	Ożarów	Warszawa
Drewnica	Warszawa	Piaszczno	Warszawa
Gać Zaborowska	Warszawa	Pilawa	Grójec
Gołębki	Warszawa	Podkowa Leśna	Błonie
Grochów	Warszawa	Pomiechowo	Warszawa
Granica	Błonie	Popówek	Błonie
Grodzisk	Błonie	Powsin	Warszawa
Helenów	Błonie	Praga	Warszawa
Henryków	Grójec	Pruszków	Warszawa
Jabłonna	Warszawa	Pustelnik	Warszawa
Jeziorna	Warszawa	Pyry	Warszawa
Kawenczyn	Warszawa	Rakowiec	Warszawa
Kazuń Polski	Warszawa	Rembertów	Warszawa
Kędzierak	Mińsk	Ruda Podleśna	Warszawa
Konstancin	Warszawa	Saska Kępa	Warszawa
Ładzyń	Mińsk	Skierniewice	Skierniewice
Marymont	Warszawa	Skolimów	Warszawa
Milanówek	Błonie	Skuszew	Radzymin
Miłosna Nowa	Warszawa	Służewiec	Warszawa

Miejscowość	Powiat	Miejscowość	Powiat
Sulejówek	Warszawa	Wilanów	Warszawa
Szczęśliwice	Warszawa	Włochy	Warszawa
Szczypiorna	Warszawa	Wola Grzybowska	Warszawa
Uwieliny	Grójec	Wólka Węgłewska	Warszawa
Warszawa	Warszawa	Wydma Łuże	Warszawa
Wawer	Warszawa	Zaborów	Błonie
Wesoła	Warszawa	Ząbki	Warszawa
Wierzbno	Warszawa	Żwir	Warszawa

Podstawą materiałów zwójkówek Mazowska były zbiory p. A. KREZMERA z lat jeszcze przedwojennych, zbiór ten zawiera pewną ilość okazów łowionych przez pp. S. i J. EJSMONDÓW. W Państwowym Muzeum Zoologicznym w Warszawie znalazłem stosunkowo niewielką ilość gatunków omawianej rodziny motyli, łowionych przez P. SŁAŚCĘWSKIEGO w latach 1899—1907, Z. SAMBORSKIEGO w latach 1916—1918 i prof. dr. J. PRÜFFERA w roku 1921. Obecne materiały Muzeum są skompletowane przede wszystkim przez personel naukowy Muzeum, a to przez pp. St. ADAMCZEWSKIEGO, mgr. St. FELIKSIAKA, J. NASTA, A. STARĘGĄ i M. WĘGRZECKIEGO oraz przez piszącego tę pracę, prócz tego zasilane były one w drodze darów przez pp. A. i B. KREZMERÓW, M. MASŁOWSKIEGO i W. PATRYNA. Bardzo cenne materiały otrzymałem do opracowania od dr. E. ŚWIDERSKIEGO.

Cały wyżej wymieniony materiał został przeze mnie przejrzany i oznaczony na podstawie badania budowy aparatu kopulacyjnego obu płci. W pracy tej pomocną mi była przede wszystkim książka PIERCE'a i METCALFE'a (1922). Przy ustalaniu gatunków opierałem się głównie na pracy wspomnianych autorów, gdyż nie miałem dostępu do typów opisowych omawianych gatunków motyli. Brałem również pod uwagę i późniejsze prace, jak FILIPJEV'a (1929, 1930), MÜLLER-RUTZ'a (1929) i PETERSEN'a (1930). Zupełną pewność oznaczenia może dać jedynie porównanie preparatów aparatów kopulacyjnych z preparatami wykonanymi z typów opisowych. Wnioski p. M. MASŁOWSKIEGO i moje (1933), dotyczące gatunków rodzaju *Hemimene* HBN., a mianowicie: *petiverella* L., *alpinana* TR. z formą *quaestionana* Z., *flavidorsana* KNAGGS i *politana* HBN., zostały potwierdzone właśnie na drodze porównania z typami opisowymi przez PIERCE'a i METCALFE'a (1934, 1935).

Do pracy swej włączyłem również dane MOKRZECKIEGO

FRAGMENTA FAUNISTICA MUSEI ZOOLOGICI POLONICI, t. II, Nr. 30.

ERRATA:

Strona: Seite:	Wiersz: Zeile:	Zamiast: Statt:	Winno być: Hat zu lauten:
336	4	1935	1915
364	9	Tarnowa	Tatarowa

(1928) ze Skierniewic; tych materiałów nie miałem możności przejrzeć i podaję je na odpowiedzialność autora. Wymienione są przez niego dwa gatunki, pozatem przez nikogo nie łowione na Mazowszu, a mianowicie *Exapate congelatella* CL. i *Laspeyresia zebeana* RTZB.

W rezultacie w pracy niniejszej podaję 233 gatunki ustalone dla Mazowsza, co stanowi około 55% ogólnej ilości gatunków wymienianych dla całego kraju, w czym wykazuję 11 gatunków nowych dla Polski: *Acalla scabrana* SCH., *A. fissurana* PIERCE & METC., *Lozopera dilucidana* STPH., *Phalonia griseolana* PETERSEN, *Ph. sabulicola* WLSGHM., *Ph. ostrinana* GN., *Ph. walsinghamana* PIERCE, *Argyroploce tiedemanniana* Z., *Epiblema hübneriana* Z., *E. cinerana* HAW. i *Laspeyresia amplana* HBN. Pp. L. i M. MASŁOWSCY, w pracy przygotowanej do druku, podają również dla okolic Zawiercia większość wyżej wymienionych gatunków. Gatunki zatem znalezione narazie wyłącznie na Mazowszu będą następujące: *Lozopera dilucidana* STPH., *Phalonia griseolana* PETERSEN, *Argyroploce tiedemanniana* Z. i *Laspeyresia amplana* HBN., gdyż *Phalonia ostrinana* GN. stwierdzona została jednocześnie w okolicach Bydgoszczy, a *Epiblema hübneriana* Z. w okolicach Łodzi i Puław.

Argyroploce sellana HBN. i *Pammene flexana* Z. podaję jako oddzielne gatunki, gdyż nazwy te niesłusznie były uznane za synonimy. Dalej, ponieważ PIERCE i METCALFE (1922, p.15) wykazali, że nazwa *wahlbomiana* L. nie odnosi się do rodzaju *Cnephasia* CURT. lecz jest synonimem *Argyroploce branderiana* L., stosuję za PIERCE'm dla jednego z gatunków rodzaju *Cnephasia* CURT, nazwę *communana* HS., a formy *chrysantheana* DUP. i *virgaureana* TR. również uważam za oddzielne gatunki. *Argyroploce purpurana* HAW., uważana dotychczas jako forma od *Argyroploce rufana* Sc., na podstawie budowy aparatu kopulacyjnego, musi być zaliczona do gatunku *A. striana* SCHIFF., co zresztą już dawniej wykazali PIERCE i METCALFE (1922, p. 52).

Rzecz zrozumiała, że większość omawianych tu gatunków będzie charakterystyczna dla fauny Europy środkowej, a w dużej mierze nawet będzie się pojawiała wogóle w Europie. Z elementów bardziej zachodnio-europejskich wymieniłoby można *Acalla literana* L., *Evetria retiferana* WOCKE, *Hemimene flavidorsana* KNAGGS i *Laspeyresia succedana* FROEL. *Acalla fissurana* PIERCE & METC.,

Phalonia degreyana McLACHL. i *Ph. walsinghamana* PIERCE znane są dotychczas tylko z Anglii, mam wrażenie jednak, że na kontynencie Europy nie należą one do rzadkości, gdyż stwierdziłem je dla paru stanowisk w Polsce dzięki badaniom aparatu kopulacyjnego. Naturalnie, ustalenie granicy ich wschodniego zasięgu jest narazie niemożliwe. To samo możnaby powiedzieć o gatunku *Cnephasia genitalana* PIERCE & METC., który znany jest dotychczas z Anglii i Szwecji, oraz o *Nephodesme incanana* SCH. i *Phalonia sabulicola* WALSGH. wykazywanych z Anglii i Finlandji.

Za relikty okresu lodowcowego, występujące na północy, uważane są *Argyroproce tiedemanniana* Z., *A. lediana* L., *Epiblema hübneriana* Z., *Phalonia griseolana* PETERSEN i *Semasia nitidulana* Z., podczas gdy za gatunki północne, lecz występujące również w górach: *Argyroproce schulziana* F., *A. palustrana* Z., *A. bipunctana* F., *Phiaris metallicana* HBN., *Cymolomia hartigiana* RTZB., i *Epiblema grandaeavana* Z. Uważanemi za gatunki górskie są *Cacoecia aeri-ferana* HS. i *Laspeyresia zebeana* RTZB., ponieważ jednak oba te gatunki występują na modrzewiu, możemy przypuścić, że zostały one zawleczone razem z tem drzewem. Gatunkiem liczniej występującym w terenach górskich jest *Nephodesme osseana* Sc.

Za element południowo-zachodni uważaćby można *Cacoecia unifasciana* DUP., *Argyroproce bifasciana* Hw. i *Laspeyresia amplana* HBN., za bardziej południowy *L. coronillana* Z., a do pewnego stopnia i *Euxanthus straminea* Hw. oraz *E. hilarana* HS. Za gatunek śródziemnomorski uważany jest *Phalonia ostrinana* Gn.; znanem stanowiskiem, najbardziej wysuniętem na północ była Styryja, obecnie jednak znany jest nawet z Bydgoszczy. *Lozopera dilucidana* STPH. dotychczas był spotykany tylko na wybrzeżach morskich (Anglja, południowa Szwecja, Sycylja i Besarabja). *Hemimene incognitana* KREMKY & MASL. znany tylko z Polski; mam wrażenie, że dalsze badania wykażą go i z innych krajów Europy.

Pod względem ekologicznym zasługuje na uwagę grupa gatunków charakterystycznych dla terenów bagnistych i łąk wilgotnych, łowionych głównie w Milanówku, Ożarowie, lesie Oborskim i Czarnej Strudze; należałyby tu: *Acalla lipsiana* SCHIFF., *Philedone prodromana* HBN., *Cacoecia costana* F., *Tortrix paleana* HBN., *Phalonia badiana* HBN., *Ph. mussehliana* TR., *Argyroproce micana* HBN., *A. urticana* HBN., *A. umbrosana* FRR., *A. antiquana*

HBN., *Bactra lanceolana* HBN., *B. furfurana* Hw. oraz *Epiblema expallidana* Hw.

Torfowiska porośle *Vaccinium uliginosum* L. i *Ledum palustre* L. charaktetyzują: *Argyroploce lediana* L., *A. bipunctana* F., *A. mygindana* SCHIFF. i *Ancylis myrtillana* TR.

Ciekawemi terenami dla lepidopterologa są nieużytki, w większej ilości spotykane przy torach kolejowych, porośnięte przede wszystkim bylicą polną (*Artemisia campestris* L.) i krwawnikiem (*Achillea millefolium* L.). Pod tym względem wyzyskane były głównie tereny między Grodziskiem i Milanówkiem, Milanówkiem i Brwinowem oraz Wolą Grzybowską i Sulejówkiem; dały one następujące wyniki: *Cacoecia strigana* HBN., *Phalonia kindermanniana* TR., *Ph. richteriana* FR., *Ph. griseolana* PETERSEN, *Ph. dipoltella* HBN., *Euxanthis hilarana* HS., *Hysterosia inopiana* Hw., *Argyroploce rufana* Sc., *Semasia fractifasciana* Hw., *Thiodia citrana* HBN., *Epiblema infidana* HBN., *Hemimene petiverella* L., *H. flavidorsana* KNAGGS, *H. politana* HBN., *H. incognitana* KREMKY & MASL. Obecność w większej ilości bylicy zwyczajnej (*Artemisia vulgaris* L.) charakteryzuje występowanie *Epiblema foenella* L. i *Hemimene simpliciana* Hw.

Na suchych nieużytkach piaszczystych, porośniętych *Arctostaphylos uva-ursi* L. fruwa *Argyroploce arbutella* Z., dla młodych zagajników sosnowych charakterystyczne byłyby *Tortrix cinctana* SCHIFF. i *Evetria buoliana* SCHIFF. Lasy szpilkowe nawiedzają *Cacoecia piceana* L., *Evetria turionana* HBN., *E. buoliana* SCH., *E. pinivorana* Z., *Argyroploce hercyniana* TR. Specjalnie dla sosny wymienić należy *Evetria duplana* HBN., *E. retiferana* WOCKE *E. resinella* L., *Argyroploce bifasciana* Hw. oraz *Laspeyresia cosmophorana* TR., gdy dla świerku charakterystyczne będą *Cymolomia hartigiana* RTZB., *Semasia nanana* TR., *Epiblema tedella* CL., *Laspeyresia pactolana* Z.

Mieszane lasy liściaste charakteryzują: *Acalla fissurana* PIERCE & METC., *A. ferrugana* TR., *Epagoge grotiana* F., *E. gnomana* CL., *Cacoecia reticulana* HBN., *C. favillaceana* HBN., *C. crataegana* HBN., *C. xylosteanana* L., *C. rosana* L., *C. sorbiana* HBN., *C. musculana* HBN., *C. lecheana* L., *Pandemis corylana* F., *Pandemis ribeana* HBN., *P. heparana* SCHIFF., *Tortrix ministrana* L., *T. diversana* HBN., *Argyroploce variegana* HBN., *Semasia incarnana* HUFN. Zagajniki i zarośla liściaste zamieszkują: *Philedone gernin-*

gana SCHIFF., *Clysia ambiguella* HBN., *Phiaris arcuella* CL., *Ancylis derasana* HBN., *A. lundana* F., *A. siculana* HBN.

Dla dębu wymienić należy *Acalla literana* L., *Tortrix loefflingiana* L., *T. viridana* L., *Ancylis mitterbacheriana* SCHIFF., *Semasia corticana* HBN., *Laspeyresia splendana* HBN., *Pammene argyrana* HBN. i *P. flexana* Z. Lasy o przewodze brzozy i iwy charakteryzują: *Acalla niveana* F., *Phalonia nana* Hw., *Argyroploce capreana* HBN., *A. corticana* HBN., *A. betulaetana* Hw., *A. sororculana* ZETT., *A. dimidiana* SODOF., *Ancylis upupana* TR., *A. biarcuana* STPH., *Epiblema demarniana* FR., *E. tetraquetra* Hw., *E. bilunana* Hw., *Laspeyresia servillana* DUP. Z osiną związane jest występowanie *Argyroploce branderiana* L., *Ancylis laetana* F., *Semasia ramella* L., *S. minutana* HBN., *Epiblema cinerana* HAW. i *Laspeyresia corollana* HBN. Zarośla wierzbowe zamieszkują: *Acalla hastiana* L., *A. scabrana* SCH., *Argyroploce salicella* L. i *Ancylis diminutana* Hw.

Obecność jałowca umożliwia występowanie *Phalonia rutilana* HBN. Dla wrzosowisk śródleśnych charakterystyczne będą: *Ancylis unguicella* L., *A. uncana* HBN. i *Semasia fractifasciana* Hw. Na polanach leśnych występują: *Lobesia permixtana* HBN., *Laspeyresia perlepidana* Hw. i *L. pallifrontana* Z., gdy na łąkach i ugorach podleśnych: *Argyroploce rivulana* Sc., *Euxanthis hamana* L., *E. zoegana* L., *Phalonia smeathmanniana* F., *Ph. dubitana* HBN., *Ph. posterana* Z., i *Ph. hartmanniana* CL.

W sadach owocowych pojawiają się: *Tmetocera ocellana* F., *Laspeyresia pomonella* L., *L. woerberiana* SCHIFF., *L. funebrana* TR., *Notocelia uddmaniana* L. Stosunkowo bardzo różnorodną faunę posiadają żywopłoty z róż i głógów: *Acalla holmiana* L., *Tortrix forskaeana* L., *T. bergmanniana* L., *Nephodesme nubilana* HBN., *Argyroploce ochroleucana* HBN., *Ancylis achatana* F., *Notocelia suffusana* Z., *N. rosaecolana* DBLD., *N. roborana* TR. oraz *Laspeyresia janthinana* DUP. Żywopłoty z ligustru charakteryzuje *Cacoecia unifasciana* DUP.

Dla pól należałoby wymienić *Argyroploce ericetana* WESTW., *A. striana* SCHIFF. oraz *Laspeyresia compositella* F.

Układ systematyczny przyjąłem z dzieła KENNEL'a „Die Palaearktischen Tortriciden”, wprowadzając niektóre zmiany na podstawie najnowszych prac systematycznych.

Na zakończenie podaję wykaz alfabetyczny nazwisk i ich skrótów, używanych w części systematycznej:

St. ADAMCZEWSKI (AD.)	Z. MOKRZECKI (MOKRZ.)
J. i S. EJSMOND (EJSM.)	J. NAST (NAST)
St. FELIKSIAK (FEL.)	J. PRÜFFER (PR.)
J. KLENNER (KLEN.)	Z. SAMBORSKI (SAMB.)
A. KREZMER (KRCZ.)	P. SŁAŚCZEWSKIJ (SŁ.)
B. KREZMER (B. KRCZ.)	A. STARĘGA (ST.)
J. KREMKY (KRM.)	E. ŚWIDERSKI (ŚW.)
M. MASŁOWSKI (MASŁ.)	M. WĘGRZECKI (WĘG.)

Acalla hastiana L. Gatunek ten jest uznany za pospolity w Polsce, przekonałem się jednak badając genitalja, że jest on powszechnie mylnie oznaczany, gdyż większość okazów należy zaliczyć do innego gatunku *A. scabrana* SCH. Z okolic Warszawy znane są tylko trzy okazy *A. hastiana* L.

♂ i 2 ♀ ♀, Żwir, 1928, leg. KRCZ.

Acalla scabrana SCH. Gatunek palearktyczny, zdaje się szeroko rozsiedlony. Przez FILIPJEV'a (1929) ostatecznie ustalona odrębność gatunkowa od podobnego zewnątrznie *A. hastiana* L. Łowiony był na przynętę, na światło lub w dzień na pniach drzewnych. Pojedyncze okazy tego gatunku pojawiają się już w lipcu, w jesieni częściej udaje się go złowić, po przezimowaniu fruwa do końca kwietnia. Milanówek (KRM.), Podkowa Leśna (AD., ŚW.), Warszawa (Łazienki, AD.), Czerniaków (brzeg Wisły, AD.), Służewiec (AD.), Grochów (Cz. KULKOWSKI), las Oborski (ŚW.) i Żwir (KRCZ.).

Acalla maccana TR. SCHILLE w Faunie Motyli Polski (1931, str. 63) wykazuje ten gatunek dla Polski jedynie z okolic Warszawy (KRCZ.). Badania aparatu kopulacyjnego wykazały, że jest to *A. hastiana* L. *A. maccana* TR. należy zatem skreślić z fauny motyli okolic Warszawy. Ostatnio wymieniany jest dla Polski z okolic Bydgoszczy (TOLL, 1930), Poznania (SZULCZEWSKI, 1932) i Łętowni koło Leżajska (ROMANISZYN, 1934). Jeden z okazów z okolic Bydgoszczy zbadałem pod względem budowy

- aparatu kopulacyjnego, okazało się, że jest to *Acalla scabrana* SCH. Pozostałe okazy, zewnętrznie bardzo podobne do badanego należą z pewnością do *A. scabrana* SCH. Pozostaje kwestja okazów z okolic Poznania i Łętowni, tych jednak nie miałem możliwości spreparować.
- Acalla literana* L. Gatunek bardziej zachodnio-europejski i naogół rzadki, występuje w lasach dębowych. Zmienny w ubarwieniu (v. *squamana* F., ab. *suavana* HS. i v. *irrorana* HBN.).
4 okazy, Żwir 27 VII 1903 i 29 III 1904, leg. KRCZ.
- Acalla roscidana* HBN. Gatunek szeroko rozsiedlony w Europie, lecz naogół rzadki, z Polski wykazywany dotychczas z okolic Lwowa, Tarnowa i Stryja.
♂, Pilawa, 27 III 1904, leg. SŁ.
- Acalla boscana* F. gen. aest. *parisiana* GN. Gatunek również szeroko rozprzestrzeniony w Europie, Ameryce półn. i Azji półn., a z Polski znany z niewielu stanowisk: z Jeżewa, Stemplewa, okolic Krakowa i Lwowa.
4 okazy, Warszawa (Łazienki), 20 III 1912, leg. KRCZ., oraz 3 IV 1932 i 16 III 1934, leg. AD.
- Acalla variegana* SCHIFF.
3 okazy, Żwir, 8 IX 1930, leg. KRCZ., AD.
- Acalla niveana* F. Gatunek pospolity w lasach brzoźowych, w okolicach Warszawy łowiony był w Milanówku (KRM.), Pilawie (Św.), Pyrach (SŁ., AD.), Skolimowie (Św.); lesie Oborskim (Św.), Woli Grzybowskiej (AD., Św.), Żwirze (KRCZ., KRM., AD.) i Choszczówce (Św.), w czasie od 20 IX, a po przezimowaniu do 19 VI.
- Acalla sponsana* F. Gatunek ten, występujący w Europie północnej i środkowej, na badanym terenie łowiony był tylko w Warszawie, 25 III 1916 i w Żwirze, leg. KRCZ.
- Acalla lipsiana* SCHIFF. Gatunek związany z terenami bagnistemi Europy.
7 okazów, Chojnów, 7 X 1934, leg. AD. i 9 X 1934, leg. Św.
♂, Uwieliny, 13 III 1905, leg. SŁ.
2 ♀♀, Konstancin, X 1930 i 5 IV 1931, leg. Św.
2 okazy, las Oborski, 4 IX 1932 i 25 III 1934, leg. Św.

Acalla schaleriana F. i ab. *latifasciana* Hw.
2 okazy, Żwir, leg. KRCZ.

Acalla fissurana PIERCE & METCALFE. Gatunek opisany z Anglii przez PIERCE'a i METCALFE'a (1935, str. 325), dotychczas niewykazywany z kontynentu Europy. W niektórych okolicach Warszawy wydaje się pospolitszym od podobnego zewnętrznie *A. ferrugana* TR., a zupełnie odmiennego pod względem budowy aparatu kopulacyjnego. Wobec powyższego, wszystkie dotychczasowe dane, dotyczące występowania *A. ferrugana* TR. powinny ulec rewizji. *A. fissurana* PIERCE & METC. został stwierdzony przez porównanie okazów i preparatów mikroskopowych z okazami angielskimi. Gatunek ten jest liczny w okolicach Warszawy w lasach i zagajnikach liściastych, stwierdzony został dla Milanówka (KRM.), Podkowy Leśnej (Św., Ad.), Pilawy (SŁ.), Uwielin (SŁ.), Warszawy (Łazienki, Ad.), Pyr (Ad.) Konstancina (Św.), lasu Oborskiego (Św.), Pomiechowa (SŁ.), Drewnicy (SŁ.), Woli Grzybowskiej (Ad.), Sulejówka (KRCZ.), Żwiru (KRCZ., KRM., Ad.), i Ładzynia (SŁ.). *A. fissurana* PIERCE & METC., występuje prawdopodobnie w dwóch pokoleniach. Pierwsze pokolenie, letnie, naogół mniejsze, pojawiałoby się od ostatnich dni czerwca (25 VI) do pierwszych dni sierpnia (3 VIII); drugie pokolenie, większe i liczniejsze, od początku września (6 IX) do końca maja roku następnego (25 V). Gatunek ten jest bardzo zmienny w ubarwieniu, większość odmian opisanych dla *A. ferrugana* TR. odnosiłaby się do tego gatunku.

Acalla ferrugana TR. Gatunek ten w okolicach Warszawy jest zdaje się nieco mniej liczny od poprzedniego. Występuje prawdopodobnie również w dwóch pokoleniach, w tym samym czasie, w zagajnikach i na wrzosowiskach. Choć zmienny co do ubarwienia, lecz, zdaje się, nieco mniej od poprzedniego. W każdym razie wszystkie ciemno zabarwione okazy, badane przeze mnie, należą do *A. ferrugana* TR. Stwierdzony został dla Milanówka (KRM.), Podkowy Leśnej (Św.), Helenowa (Str.), lasu

Oborskiego (Św.), Ząbek (St.), Rembertowa (WĘG.), Woli Grzybowskiej (KRM., AD.) i Żwiru (KRCZ., AD.), *Acalla quercinana* ZELL. Helenów, 12 VII 1935, leg. St. Wykazowany tylko z Bydgoszczy (TOLL, 1930).

Acalla holmiana L. Powszechny w całej Europie w zaroślach liściastych.

Milanówek, nierzadki, wypłaszany z krzaków głogu w czasie 25 VII—4 VIII 1933-34, leg. KRM.

Gołabki, 9 VII 1929, wyhodowany z gąsienicy znalezionej na lipie, leg. AD.

Ząbki, 1 VII 1906, leg. ŚL.

4 okazy, Żwir, 4 VII 1911, leg. KRCZ.

Acalla reticulata STRÖM. Gatunek znany z Europy północnej i środkowej, w Polsce należy do mniej pospolitych.

Wawer, 12 IX 1904, leg. ŚL.

3 okazy, Żwir, 4 VII 1911, leg. KRCZ.

Philedone gerningana SCHIFF. Gatunek środkowo-europejski, związany z terenami leśnymi, rzadki w okolicach Warszawy.

Helenów, 26 VII 1935, leg. St.

Warszawa, 26 VII 1892, leg. BYKOV.

2 okazy, Żwir, 5 VIII, leg. KRCZ.

Philedone prodromana HBN. Z Polski znane są dotychczas cztery okazy tego rzadkiego gatunku, ze Stemplewa, Leżajska, Janowa koło Lwowa i jeden okaz z Galicji wschodniej podany przez STÖCKLA bez wskazania bliższego miejsca znalezienia. Jest to gatunek charakterystyczny dla okolic bagnistych.

Helenów, 15 VII 1934, leg. St.

las Oborski, 1 V 1932, leg. Św.

Epagoge grotiana F. Gatunek szeroko rozprzestrzeniony w Europie i Azji, lecz w Polsce naogół mało znany, charakterystyczny dla terenów leśnych, głównie dębów. Pomiechowo, 29 VI 1901, leg. ŚL.

3 okazy, Żwir, 26 VI 1911 i 9 VII 1931, leg. KRCZ.;

14 VII 1933, leg. KRM.

Epagoge gnomana Cl. Gatunek powszechny w lesistych okolicach w całej Polsce. W okolicach Warszawy obserwowany był w czasie 10 VI—14 VIII w Milanówku (KRM.),

Helenowie (ST.), Henrykowie (KRM.), Czerwińsku (WĘG.), Żąbkach (ST.), Żwirze (KRCZ.) i Kędzieraku (SL.).

Sparganthis pilleriana SCHIFF. Rzadki ten gatunek na całym terenie Europy złowiony został w Helenowie w 5-ciu okazach 15 VII 1934, 12 i 20 VII 1935, leg. ST., oraz w Skolimowie, 6 VII 1930, leg. ŚW.

Cacoecia reticulana HBN. Gatunek o szerokim rozmieszczeniu w Europie i Azji, przez SCHILLEGO (1931, str. 69, 70) uważany za rzadki w Polsce. W okolicach Warszawy łowiony był w stosunkowo wielu miejscowościach, przeważnie na światło, niekiedy nawet licznie (Milanówek), w czasie od 11 VI do 25 VII. Milanówek (KRM., WĘG.), Podkowa Leśna (ŚW.), Ożarów (NAST), las Oborski (ŚW.), Pomiechowo (SL.), Żąbki (ST.), Żwir (KRCZ., KRM., MASŁ.).

Cacoecia favillaceana HBN. Również powszechny w lasach liściastych w okolicach Warszawy w czasie od 29 IV do 10 VI. Milanówek (KRM.), Podkowa Leśna (KRM.), Helenów (KRM.), Pilawa (SL.), Chojnów (ŚW.), Marymont (ŚW.), Pyry (AD.), Konstancin (ŚW.), Żąbki (KRM.), Żwir (KRCZ., KRM., AD.), Czarna Struga (KRM.).

Cacoecia piceana L. Gatunek o dużym zasięgu geograficznym w Europie i Azji, przywiązany jest do lasów szpilkowych. W Polsce przez SCHILLEGO (1931, str. 70) uznany za gatunek rzadki, moim zdaniem jednak samce stosunkowo łatwo przychodzą do światła, a samice dają się strzepywać w dzień z gałęzi młodych sosen.

2 ♂♂ i 2 ♀♀, Milanówek, 12, 20 i 21 VII 1933, leg. KRM.

2 ♀♀, Helenów, 11, 15 VII 1935, leg. ST.

♂, Ożarów, 8 VIII 1929, leg. NAST.

♀, Warszawa, 26 VI 1897, leg. SL.

♀, las Oborski, 24 VI 1933, leg. ŚW.

♂, Żwir, 13 VII 1933, leg. KRM., MASŁ.

♂, Otwock, 15 VI, leg. WĘG.

Cacoecia podana Sc. Gatunek o podobnym zasięgu geograficznym jak poprzedni, pospolity w okolicach Warszawy. Łowiony był w lasach i ogrodach w czasie od 14 VI do

I IX w następujących miejscowościach: Milanówek (KRM.), Podkowa Leśna (Św.), Helenów i Granica (St.), Chojnów (Św.), Ożarów (NAST), Gołębki (Ad.), Warszawa (SŁ.), Morysinek (Ad.), Rembertów (SŁ.), Żwir (KRCZ., Ad., NAST), Ostrówek (KLEN.). Stosunkowo nierzadko trafia się melanotyczna forma (var. *sauberiana* SORH.).

Cacoecia crataegana HBN.

Morysinek, 4 VII 1932, leg. Ad.

Cacoecia xylosteana L. Nierzadki w okolicach Warszawy, szczególnie w okolicach lesistych. Łowiony był głównie na światło w czasie od 7 VI do 22 VII w Milanówku (KRM.), Pilawie (SŁ.), Konstancinie (Św.), Rembertowie (SŁ., St.), Żwirze (KRCZ.).

Cacoecia rosana L. Pospolity ten gatunek w całej Europie, częsty jest i w okolicach Warszawy. Obserwowany był w czasie od 14 VI do 3 VIII w Milanówku (KRM.), Helenowie (St.), Ożarowie (NAST), Gołębkach (Ad.), Warszawie (Frascati, leg. Ad.), Rembertowie (St.) i Woli Grzybowskiej (KRM., MASŁ.). ADAMCZEWSKI wyhodował ten gatunek z gąsienic znalezionych na jabłoni, gruszy, róży, porzecze i ligustrze.

Cacoecia sorbiana HBN. Gatunek ten znany jest dotychczas z niewielu stanowisk w okolicach Warszawy. Łowiony był w lasach liściastych.

Milanówek, 14 VI 1934, leg. KRM.

Pilawa, 20 VI 1904, leg. SŁ.

las Oborski, 30 VI 1933, leg. Św.

Wawer, 14 VI 1916, leg. SAMB. i 2 ok. 26 VI 1935, leg. PATRYN.

Czarna Struga, 10 VI 1934, leg. KRM.

3 okazy, Żwir, 24 VI 1911, leg. KRCZ.

Cacoecia musculana HBN. Pospolity jak wszędzie, szczególnie w lasach dębowych, obserwowany był od 1 V do 16 VI. Milanówek (KRM.), Wilanów (SŁ.), Pyry (Ad.), Konstancin (Św.), las Oborski (Św.), Ząbki, 19 V 1935, (St.), Kawenczyn (Św.), Warszawa — Praga (KRCZ.), Wola Grzybowska (KRM. Ad.), Żwir (KRCZ., Ad.) i Czarna Struga (KRCZ.).

Cacoecia unifasciana DUP. Jest to gatunek południowo-zachodnio-europejski, w Europie środkowej bardzo rzadki. Z Polski znany dotychczas z Bydgoszczy, Stemplewa i okolic Lwowa. Gąsienice tego gatunku żyją na ligustrze; możliwe, że zostają one przenoszone razem z krzewami.

2 okazy, Milanówek, 17 VI 1931 i 28 VII 1933, leg. KRM.
Granica, 3 VII 1935, leg. St.

2 okazy, Ożarów, 1 VIII 1929, leg. NAST.

Cacoecia strigana HBN. Gatunek ten łowiony jest na ugorach podleśnych i w zagajnikach, lecz stosunkowo bardzo pojedynczo.

Otrembusy, 6 VII 1932, leg. Św.

5 ok. Skolimów, 2 i 26 VII 1930, leg. Św.

Wola Grzybowska, 13 VII 1933, leg. KRM., MASŁ.

3 okazy, Żwir, 5 VII 1931, leg. KRCZ. i 9 VII 1932, leg. AD.

Cacoecia costana F. Gatunek mało znany w Polsce, przywiązany do terenów bagnistych.

Milanówek, 8 VI 1931, leg. KRM.

Helenów, 12 VIII 1935, leg. St.

Granica, 18 VIII 1935, leg. St.

3 okazy, Ożarów, 11 VII 1928, 27 V i 12 VI 1931, leg. NAST.

Morysinek, 4 VII 1932, leg. AD.

2 okazy, Skolimów, 2 i 26 VII 1930, leg. Św.

Rembertów, 2 VIII 1905, leg. SŁ.

Czarna Struga, 9 VI 1934, leg. KRM.

Cacoecia aeriferana HS. Gatunek rzadki, przywiązany do terenów górzystych Europy. W Polsce znany z Jam w okolicy Bydgoszczy, z Rytra nad Popradem i z Podhorzec obok Stryja; ADAMCZEWSKI łowił go w Tatrach. W Milanówku 28 VII 1933 złowiłem jeden okaz na światło; w ogrodach miejscowych znajdują się modrzewie, możliwe, że gatunek ten został zawleczony razem z drzewem.

Cacoecia lecheana L. Występuje w lasach liściastych i parkach.
2 okazy, Warszawa, 19 V 1906, leg. SŁ. i 12 VI 1916, leg. SAMB.

- Natolin, 1 VI 1916, leg. SAMB.
 3 okazy, Pyry, 12 VI 1916, leg. KRCZ. i 19 VI 1927,
 leg. AD.
 2 okazy, las Oborski, 23 VI 1933, ex. 1., leg. Św.
 i 13 V 1934, leg. KRM.
- Pandemis corylana* F. Również w lasach liściastych, lecz zdaje się niezbyt pospolity.
 Milanówek, 30 VI 1930, leg. KRM.
 Podkowa Leśna, 5 VIII 1933, leg. KRM.
 Pomiechowo, 14 VIII 1901, leg. ŚL.
 2 okazy, Żwir, 14 VII 1916, leg. KRCZ. i 9 VII 1932,
 leg. AD.
- Pandemis ribeana* HBN. Jeden z powszechniejszych gatunków zwojkówek w lasach liściastych, parkach i ogrodach. Stosunkowo nierzadko trafia się var. *cerasana* HBN. Łowiony był od ostatniej dekady maja do pierwszych dni września.
- Pandemis heparana* SCHIFF. Również powszechny, lecz nieco rzadszy od poprzedniego. Łowiono go między 11 VI a 10 IX.
- Tortrix politana* Hw. Gatunek ten uważany jest za rzadki i lokalny w Europie, z Polski znany jest z bardzo niewielu stanowisk. W okolicach Warszawy zdaje się jednak nie należy do wielkich rzadkości, łowiony był w dwóch pokoleniach.
 2 okazy, Milanówek, 27 i 29 VII 1933, leg. KRM.
 3 okazy, Wydma Łuże, 27 IV 1930 i 30 IV 1933, leg. Św.
 Morysinek, 4 VII 1932, leg. AD.
 2 okazy, las Oborski, 1 V i 20 VII 1932, leg. Św.
 Ząbki, 10 VII 1934, leg. ŚT.
 2 okazy, Żwir, 8 V 1931, leg. KRCZ. i 9 VII 1932, leg. AD.
- Tortrix cinctana* SCHIFF. Gatunek przywiązany do terenów piaszczystych, łowiony był w młodych zagajnikach sosnowych.
 2 okazy, Milanówek, 8 i 10 VII 1933, leg. KRM.
 Wola Grzybowska, 21 VII 1932, leg. Św.
 Żwir, 11 VII 1911, leg. KRCZ.
- Tortrix rigana* SODOF. Jest to gatunek bardzo rzadki, wystę-

pujący w lasach Europy. Z Polski znany dotychczas jedynie z dwóch stanowisk z okolic Lwowa.

Żwir, 21 VII 1911, leg. KRCZ.

Tortrix ministrana L. Gatunek pospolity w całej Europie w lasach liściastych, nierzadki jest i w okolicach Warszawy. Łowiony był w czasie od 6 V do 19 VI w Helenowie (KRM.), Chojnowie (ŚW.), Pyrach (KRCZ., AD.), lesie Oborskim (ŚW.), Ząbkach (St.), St. Miłośnie (SL.) i Żwirze (KRCZ., KRM.).

Tortrix forskalearia L. Występuje w ogrodach, lecz nie należy do częstych.

Milanówek, 25 VII 1933, leg. KRM.

Warszawa, 29 VII 1933, leg. St., ogród Botaniczny, 17 VII 1921, leg. PR., 3 okazy park Frascati, 27 i 28 VI 1932, leg. AD.

Żwir, leg. KRCZ.

Tortrix bergmanniana L. Występuje razem z poprzednim gatunkiem, lecz jest o wiele częstszy, szczególnie gdzie rośnie dużo róż. Łowiony był w czasie od 1 VI do 17 VII w Milanówku (KRM.), Gołąbkach (AD.), Warszawie (SL., PR.), Woli Grzybowskiej (KRM., MASL.) i Żwirze (KRCZ.).

Tortrix convayana F. Mam wrażenie, że gatunek ten częstszy jest na terenach wyżynnych. Z najbliższych okolic Warszawy złowiony został tylko jeden okaz w Żwirze, 27 V 1934, leg. B. KRCZ. Prócz tego wymienia go jeszcze MOKRZECKI (1928, str. 15) ze Skierniewic, z czerwca i lipca.

Tortrix loefflingiana L. Gatunek występujący lokalnie w lasach dębowych,

Bielany, 6 VI 1925, leg. WĘG.

5 okazów, Żwir, 16 VI-14 VII 1911, leg. KRCZ.

Ząbki, 23 VI 1934 i 5 VII 1935, leg. St.

Skuszew, 21 VI 1925, leg. WĘG.

Tortrix viridana L. Gatunek ten był w niektórych latach bardzo pospolity w lasach dębowych okolic Warszawy. Niekiedy gąsienice prawie doszczętnie ogołacały drzewa dębowe z liści (Pyry, Wawer, Żwir, Nowa Miłosna). W ostatnich jednak latach nie był zupełnie łowiony, do-

piero zebrano dwa okazy przy świetle lampy w Milanówku, 8 i 12 VI 1934, leg. KRM., jeden okaz w Podkowie Leśnej, 13 VI 1934, leg. Św. oraz 2 okazy w Wawrze, 26 VI 1935, leg. PATRYN.

Tortrix forsterana F. Występuje lokalnie w lasach liściastych okolic Warszawy.

Las Oborski, 9 VII 1932, leg. Św.

Pomiechowo, 2 VII 1900, leg. SŁ.

5 ok., Żwir, 15 VI 1911 i 22 VI 1931, leg. KRCZ., 17 VI 1931, leg. NAST, 13 i 14 VII 1933, leg. KRM., MASŁ.

Tortrix paleana HBN. Również lokalny, częściej występuje na terenach wilgotnych.

Podkowa Leśna, 6 VII 1932, leg. Św.

2 okazy, Ożarów, 14 VII 1928 i 2 VIII 1929, leg. NAST. Skolimów, 2 VII 1930, leg. Św.

Tortrix rusticana HBN. Nierzadki w maju w lasach i zagajnikach (2—21 V). Grodzisk (WĘG.), Pyry (AD.), Żąbki (KRM.), Wola Grzybowska (AD., KRM.), Żwir (KRCZ., AD., KRM.) i Szczypiorna (SŁ.).

Tortrix diversana HBN. Gatunek powszechny w okolicach Warszawy w lasach liściastych i ogrodach, łowiony był na światło w czasie od 17 V do 2 VIII lub hodowany z gąsienic. Milanówek (KRM.), Ożarów (NAST), Gołąbki (AD.), Wierzbno i Morysinek (AD.), las Oborski (Św.), Żąbki (St.) i Żwir (KRCZ.).

Tortrix dumetana TR. SCHILLE (1931, str. 81) podaje ten gatunek z okolic Warszawy jakoby łowiony przez KREZMERA, w zbiorze jednak p. KREZMERA gatunku tego nie odnalazłem. Jeden okaz samca złowiłem natomiast na światło w Milanówku 31 VII 1933. Gatunek ten znany jest tylko z Polski południowej i to z niewielu stanowisk.

Cnephasiella incertana TR. Gatunek ten, jak i następne pokrewne, z całą pewnością może być rozpoznany jedynie na podstawie badań aparatu kopulacyjnego. W okolicach Warszawy zdaje się dość rzadki.

Ruda Podleśna, 3 VII 1921, leg. PR.

2 okazy, Żwir, 22 VI 1911, leg. KRCZ.

Cnephasia chrysanthæana DUP. Pospolity i liczny w okolicach Warszawy, łowiony był w dzień na pniach drzewnych i parkanach, wieczorami na światło między 20 VI a 8 VIII w Milanówku (KRM., WĘG.), Podkowie Leśnej (ŚW.), Granicy (ST.), Warszawie (PR., ST.), Ożarowie (NAST), Morysunku (AD.), Skolimowie i lesie Oborskim (ŚW.), Ząbkach (ST.), Żwirze (KRCZ., KRM., MASŁ.) i Pomiechowie (SL.).

Cnephasia communana HS. Jest to gatunek również powszechny w okolicach Warszawy, występuje jednak wcześniej od poprzedniego, łowiony był w czasie od 9 V do 22 VI, głównie w dzień na parkanach i na światło w Milanówku (KRM.), Podkowie Leśnej (KRM.), Skolimowie (KRCZ.), lesie Oborskim (KRM.), Woli Grzybowskiej, Sulejówku i Żwirze (AD., KRCZ., B. KRCZ.), oraz Czarnej Strudze (KRM.) i Ostrówku (KRM.).

Cnephasia virgaureana TR. Genitalia okazów, które zaliczam do tego gatunku, odbiegają od rysunków PIERCE'a i METCALFE'a (1922, tabl. V) dla *C. virgaureana* TR. ADAMCZEWSKI jednak ustala, że pomiędzy typem aparatu kopulacyjnego, jaki mają okazy podwarszawskie, i typem aparatu okazów angielskich, znalazł całą gamę przejść, przedewszystkiem w materiale z Tatr polskich. P. N. FILIPJEV okazy podwarszawskie uznał za typowe *virgaureana* TR.

Gatunek ten w okolicach Warszawy wydaje się o wiele rzadszym od dwóch poprzednich.

Milanówek, 11 VII 1933, leg. KRM.

Warszawa, Frascati, 25 VI 1916, leg. KRCZ.

Las Oborski, leg. ŚW.

Rembertów, 29 VI 1905, leg. SL.

6 ok., Żwir, 1928, leg. KRCZ., 9 VII 1932, leg. AD.,

13 VII 1933, leg. KRM., MASŁ.

Cnephasia genitalana PIERCE & METC. Sądząc z opisu PIERCE'a (1915, str. 8) okazy podwarszawskie mają wyraźniejszy rysunek od angielskich, budowa aparatu kopulacyjnego jest jednak identyczna.

2 ♂♂ i ♀, Milanówek, 27 i 29 VI 1931 i 4 VIII 1933.

leg. KRM., jeden wyhodowany z poczwarki znalezionej przy owocu truskawki, dwa pozostałe złowione na światło.

Nephodesme incanana STPH.

2 okazy, Milanówek, 10 i 21 VII 1933, wypłoszone w dzień z krzewów w lasu dębowym, leg. KRM.

Żwir, 17 VI 1931, do światła, leg. AD.

Nephodesme nubilana HBN. Gatunek zdaje się lokalny, lecz nierzadki, gdzie rosną w większej ilości głogi.

Milanówek, 20 VI 1931, 8—12 VII 1933, 14 VI 1934, licznie wypłaszany w dzień z głogów, leg. KRM.

Warszawa, 14 VI 1905, leg. SŁ.

Żwir, 7 VII 1907, leg. KRCZ.

Nephodesme osseana Sc. Gatunek bardziej charakterystyczny dla okolic górzystych, w okolicach Warszawy łowiony był jednak, wprawdzie pojedynczo, lecz w kilku miejscowościach.

Henryków, 27 VII 1929, leg. KRM.

Ożarów, 11 VI 1928, leg. NAST.

Las Oborski, 30 VI 1932, leg. ŚW.

Jabłonna, 4 VI 1903, leg. SŁ.

5 okazów, Żwir, 15 i 17 VI oraz 2 i 9 VII 1931, leg. AD., KRCZ.

Otwock, 15 VI, leg. WĘG.

7 ok., Ostrówek, 2 VI 1934, leg. KRM., ŚW.

Czarna Struga, 4 VII 1902, leg. SŁ.

Tortricodes tortricella HB. Wczesną wiosną gatunek powszechnie występujący w lasach liściastych w okolicach Warszawy; łowiony był w czasie od 23 III do 11 IV w Milanówku (KRM.), Podkowie Leśnej (ŚW.), Pilawie (KRCZ.), Piasecznie (KRCZ.), Konstancinie i lesie Oborskim (ŚW.), Pyrach (AD., NAST), Nowym Dworze (SŁ.), Woli Grzybowskiej (ŚW.) i Żwirze (KRCZ.).

Exapate congelatella Cl. Gatunek ten pojawia się w Europie nie wszędzie, w Polsce rzadko spotykany, znany dotychczas z okolic Wilna, Bydgoszczy, Sambora, Lwowa, Rawy Ruskiej i Stryja. W najbliższych okolicach Warszawy dotychczas nie był łowiony, podaje go MOKRZECKI ze Skierniewic, ♂, 18 X 1926 (MOKRZECKI, 1928, str. 19).

Lozopera dilucidana STPH. Jeden okaz ze zbioru SŁAŠČEW-
SKIEGO z Ładzynia, 31 VII 1899, niestety bez odwłoka,
wobec czego niemożliwe jest zbadanie aparatu kopu-
lacyjnego. Mam wrażenie jednak, że wygląd zewnętrzny
tego motyla nie nasuwa wątpliwości co do pewności
oznaczenia. Omawiam tę sprawę drobiazgowo z tego
względu, że *L. dilucidana* STPH. łowiony był dotych-
czas wprawdzie w różnych miejscowościach Europy, lecz
zawsze na wybrzeżach morskich: w Anglii, południowej
Szwecji, Bessarabji, Sycylii. HERING pisze o nim
„angeblich auch an deutschen Küsten” (HERING, 1932,
str. 228). Ładzyń w powiecie mińskim, leżący w cen-
trum Europy, swym charakterem odbiega znacznie od
wyżej przytoczonych miejscowości. Byłby to nowy ga-
tunek dla Polski.

Clysia ambiguella HB. Przez SCHILLEGO (1931, str. 85) uzna-
ny za gatunek rzadko występujący w Polsce. Z okolic
Warszawy znany jest z kilku stanowisk, łowiony był
w ogrodach lub zaroślach liściastych, w dzień na liściach
lub wieczorem na światło.

2 ok., Milanówek, 18 V 1930, leg. KRM.

Chojnów, 20 VI 1932, leg. Św.

Marymont, 25 V 1930, leg. Św.

2 ok., Żwir, 21 V 1932, leg. KRM.

Phalonia aleella SCHULZE. W Polsce gatunek ten dotychczas
był łowiony na północy (okolice Wilna, Gdańsk) i w po-
łudniowej Polsce wyżynnej. W okolicach Warszawy wy-
daje się rzadkim, dotychczas złowiono tylko dwa
okazy w Żwirze, w r. 1910, leg. KRCZ.

Phalonia rutilana HBN. Gatunek rzadki w Polsce i również
znany dotychczas z północy (okolice Wilna) i południo-
wych terenów wyżynnych i górzystych. W okolicach
Warszawy również rzadki:

2 ok., Milanówek, 25 i 27 VII 1933, do światła, leg. KRM.

4 ok., Warszawa, VII 1934, 29 VI, 2 VII 1935 na świa-
tło, leg. FEL.

Żwir, leg. KRCZ.

Phalonia kuhlweiniana F. R. Rzadki ten gatunek z Polski
znany jedynie z Bydgoszczy, Stemplewa, Przemyśla

i Stryja. W okolicach Warszawy łowiony był na paru stanowiskach.

Chojnów, 1 VI 1930, leg. Św.

5 ok., Konstancin i las Oborski, 18 V 1930, 7 i 16 V 1932, leg. Św. i 13 V 1934, leg. KRM.

Marymont 25 V 1930, leg. Św.

Phalonia badiana HBN. Szeroko rozprzestrzeniony w Europie, charakterystyczny dla łąk podmokłych.

Helenów, 15 VII 1934, leg. St.

4 ok., Ożarów, 24 VII, 1 VIII 1929, 6 i 13 VII 1931, leg. NAST.

Phalonia kindermanniana TR. Gatunek, zdaje się, nierzadki na terenach porośniętych *Artemisia campestris* L.

2 ok., Milanówek, 21 i 27 VII 1933, leg. KRM.

5 ok., Wola Grzybowska, 13 VII 1933, leg. KRM. i MASŁ.
Żwir, 9 VII 1933, leg. AD.

Phalonia richteriana F. R. Występuje razem z poprzednim i jest nierzadki, choć z Polski dotychczas był podawany z niewielu stanowisk (Oliwa, Zawiercie, Janów koło Lwowa i Brody). W okolicach Warszawy łowiony był w dwóch pokoleniach: 29 IV—16 V i 4 VII—31 VII, w Milanówku i Podkowie Leśnej (KRM), Młocinach (St.), Morysunku (AD.), Woli Grzybowskiej i Żwirze (KRCZ., KRM., MASŁ.).

Phalonia griseolana PETERSEN. Opisany z Estonji przez PETERSEN'a (1930, str. 99), wyróżniony od poprzedniego na podstawie budowy aparatu kopulacyjnego. Pojawia się razem z dwoma poprzednimi gatunkami, jest jednak, zdaje się, rzadszy od nich.

Czerniaków, 4 VII 1932, leg. AD.

Wola Grzybowska, 13 VII 1933, leg. KRM.

Żwir, 2 V 1930, leg. AD.

Phalonia smeathmanniana F. Jedna z powszechniejszych zwójków w okolicach Warszawy, łowiona była w dwóch pokoleniach, na ugorach, łąkach, i w rowach z bujniejszą roślinnością, chętnie przychodzi również na światło. Występuje w Milanówku i Henrykowie (KRM.), Granicy (St.), Ożarowie (NAST), Skolimowie i lesie Obor-

skim (Św., KRM.), Żwirze (KRCZ.), Czerwińsku (WĘG.) i Pomiechowie (ŚL.), w czasie od 9 V do 8 VIII.

Phalonia implicitana WCK. Również nierzadki w okolicach Warszawy, szczególnie chętnie przychodzi do światła, występuje w dwóch pokoleniach: 26 IV—27 V i 9 VII—26 VIII, łowiony był w Milanówku i Podkowie Leśnej (KRM.), lesie Oborskim (KRM.), Żwirze (KRCZ., AD.) i Czerwińsku (WĘG.).

Phalonia sabulicola WLSM. Gatunek nowy dla Polski, znany dotychczas z Anglii i Finlandji.

Milanówek, 10 IX 1934, leg. KRM., do światła.

Granica, 28 VII 1935, leg. St.

Wola Grzybowska, 13 VII 1933, przy torze kolejowym porośniętym *Artemisia campestris* L., leg. KRM., MASŁ.

Phalonia degreyana McLACHL. Gatunek lokalny, doniedawna wykazywany tylko z Anglii, z kontynentu Europy znany dotychczas z Polski z okolic Warszawy. Zbadanie aparatu kopulacyjnego okazów TOLLA z Bydgoszczy i Jasińca wykazało, że należą one do następnego gatunku *Ph. ostrinana* GUÉN. W okolicach Warszawy występuje również bardzo lokalnie, łowiony był na światło w dwóch pokoleniach.

Milanówek, 3 VIII 1933, leg. KRM.

Granica, 3 VII 1935, leg. St.

10 ok., Żwir, 5—25 V i 8—15 VIII, leg. KRCZ., KRM., AD.

Phalonia ostrinana GUÉN. Gatunek uznawany dotychczas za śródziemnomorski, wykazywany z Francji i północno-zachodniej Afryki; znane dotychczas stanowiska najbardziej wysunięte na północ były w Styrii. Nowy dla Polski, ustalony z pewnością na podstawie badań aparatu kopulacyjnego. Z okolic Warszawy znany z trzech stanowisk:

Podkowa Leśna, 13 VI 1934, leg. Św.

Żwir, 25 V 1911, leg. KRCZ.

Czerwińsk, 26 VII, leg. WĘG.

Występuje prawdopodobnie również w dwóch pokoleniach.

Pozatem wykryty ostatnio w okolicach Bydgoszczy (TOLL).

Phalonia nana Hw. Gatunek pojawiający się w całej Europie, lecz w Polsce mało znany; złowione zostały dwa okazy w Żwirze, 13 VIII 1907, leg. KRCZ.

Phalonia dubitana HBN. Gatunek występujący w Polsce częściej w okolicach podgórskich.

Helenów, 6 V 1934, leg. KRM. i 3 ok., 1 VIII 1935, leg. ST.
Pilawa, 27 V 1904, leg. SŁ.

3 ok., Pyry, 18 V 1930, leg. AD.

Konstancin, 8 VI 1930, leg. ŚW.

Phalonia posterana Z. SCHILLE (1931, str. 90) uważa ten gatunek za rzadki i lokalny w Polsce.

2 ok., Henryków, 27 VII 1929, leg. KRM.

Pilawa, 1 VI 1904, leg. SŁ.

Ożarów, 7 VII 1931, leg. NAST.

Las Oborski, 20 VII 1932, leg. ŚW.

4 ok., Żwir, 22 VI 1901 i 13 VII 1932, leg. KRCZ.
Pomiechowo, 17 VIII 1901, leg. SŁ.

Phalonia phaleratana HS. W okolicach Warszawy złowiono dotychczas jedynie dwa okazy w Żwirze, 13 VII 1911, leg. KRCZ.

Phalonia udana Gn. Z Polski znany dotychczas z Brodów i Podhorzec.

♀, Milanówek, 3 V 1934, leg. KRM.

Phalonia walsinghamana PIERCE (*Ph. geyeriana* BARR.). Nowy dla Polski, znany dotychczas z Anglii.

Konstancin, VI 1930, leg. ŚW.

Ph. geyeriana HS. jest innym gatunkiem, dane SCHILLEGO (1931, str. 91) co do okazów z Trok pod Wilnem powinny ulec sprawdzeniu.

Phalonia manniana F. R. Znany jedynie w jednym okazy z Podkowy Leśnej, 6 VII 1932, leg. ŚW.

Phalonia mussehliana F. R. Gatunek charakterystyczny dla łąk podmokłych, gdzie niekiedy występuje bardzo licznie w pokoleniu letniem. Z pokolenia wiosennego znane są dotychczas trzy okazy. Łowiony był w czasie 16—31 V, 8 VI i 2 VII—4VIII w Milanówku (KRM.), Granicy (ST.),

Ożarów (NAST), Skolimowie i lesie Oborskim (Św.), Żwirze (KRCZ., AD.) i Ładzyniu (SŁ.).

Phalonia dipoltella HB. Gatunek charakterystyczny dla terenów porośniętych krwawnikiem i wrotczym, lecz w Polsce uważany za bardzo rzadki, znany dotychczas z Rytra nad Popradem, Wołcza u źródeł Dniestru i okolic Lwowa.

Henryków, 1 VIII 1929, leg. KRM.

2 ok., Ożarów, 7 VII 1931, leg. NAST.

Wola Grzybowska, 13 VII 1933, leg. KRM., MASŁ.

Phalonia schreibersiana FROEL. Gatunek również z niewielu stanowisk Polski podawany, występujący w lasach liściastych i sadach owocowych.

Grodzisk, 30 V 1930, leg. KRM.

Chojnów, 17 V 1903, leg. KRCZ.

Ząbki, 4 VI 1930, leg. St.

Phalonia hartmanniana CL. Gatunek powszechny w całej Polsce i w okolicach Warszawy, w zagajnikach i na polanach leśnych. Występuje prawdopodobnie w dwóch pokoleniach, gdyż łowiony był w czasie od 11 V do 30 VI, a następnie w drugiej połowie lipca do 5 sierpnia. Obserwowany był w następujących miejscowościach: Milanówek (KRM.), Podkowa Leśna (Św.), Marymont (Św.), Warszawa, (KRCZ.), Konstancin i las Oborski (Św., KRM.), Wola Grzybowska (KRM.), Żwir (KRCZ.), Pomiechowo (SŁ.).

Euxanthis cebrana HBN. Rzadki ten gatunek z Polski znany jest jedynie z południowej Wileńszczyzny i Brodów.

Żwir, 7 V 1911, leg. KRCZ.

Euxanthis straminea Hw. Zdaje się gatunek pospolitszy w Europie i Polsce południowej, rzadki pod Warszawą.

Marymont, 25 V 1930, leg. Św.

Żwir, 16 V 1912, leg. KRCZ.

Wesoła, 18 IX 1935, leg. AD.

Euxanthis hamana L. Gatunek powszechny w okolicach Warszawy, lecz zdaje się głównie po lewej stronie Wisły. Łowiony był na łąkach i polanach leśnych w czasie od 22 czerwca do 5 sierpnia w Ożarowie (NAST), Mila-

nówku (KRM.), Henrykowie (KRM.), Skolimowie (Św.) i Pomiechowie (SŁ.).

Euxanthis zoegana L. Występuje w tych samych warunkach, lecz jest o wiele rzadszy od poprzedniego.

Milanówek, 19 VII 1933, leg. KRM.

Żwir, 6 VIII 1907, leg. KRCZ.

Pomiechowo, 4 VII 1900, leg. SŁ.

Euxanthis angustana HBN. Jedynie cztery okazy tego gatunku zostały złowione w okolicach Warszawy na łące wilgotnej lub na światło.

2 ok., Milanówek, 3 VIII 1933, leg. KRM.

Konstancin, VI 1930, leg. Św.

Żwir, 13 VII 1933, leg. MASŁ.

Euxanthis hilarana Hs. Gatunek ten znany jest dotychczas z Polski zachodniej: Bydgoszcz, Wągrowiec, Jasiniec, Poznań, Jezewo. W okolicach Warszawy nie wydaje się zbyt rzadki, związany jest z terenami zarośniętymi *Artemisia campestris* L.

4 ok., Milanówek, 27—31 VII 1933, leg. KRM.

2 ok., Podkowa Leśna 5 VIII 1933, leg. KRM.

3 ok., Granica. 6, 7 VIII 1935, leg. St.

Wola Grzybowska, 21 VII 1932, leg. Św.

3 ok., Żwir, 15 VII 1931, leg. KRCZ.

2 ok., Pomiechowo, 26 VII 1900, leg. SŁ.

Hysterosia inopiana Hw. Z Polski znany dotychczas z Łomży, Białowieży i okolic Stryja. W okolicach Warszawy złowił jedyną ♀ NAST w Ożarowie 13 VII 1931.

Evetria duplana HBN. Gatunek powszechny w lasach sosnowych Europy, z okolic Warszawy znany tylko z trzech stanowisk zapewne dlatego, że w okresie wiosennym mało były czynione poszukiwania.

♂, Pruszków, 7 IV 1906, leg. SŁ.

♂, Drewnica, 13 IV 1902, leg. SŁ.

♂ i 3 ♀ ♀, Wola Grzybowska i Żwir, 26 IV 1928, leg. KRCZ., 29 III i 10 IV 1934, leg. Ad.

Evetria pinivorana Z. Motyl ten do niedawna nie był znany z okolic Warszawy, dopiero w r. 1934 złowiono na światło 18 okazów w Milanówku w czasie od 8 do 11 maja a parę okazów i 4 czerwca, leg. KRM.

Evetria turionana HBN. Występuje w lasach szpilkowych, łowiony był między 3 i 30 maja w Milanówku (KRM.), Pyrach (AD.) i Żwirze (KRCZ., KRM., AD.). Prócz tego wymienia go MOKRZECKI ze Zwierzyńca pod Skierniewicami (MOKRZECKI, 1928, str. 15).

Evetria buoliana SCHIFF. Gatunek pospolity w zagajnikach sosnowych, w dzień strzeptywany z gałęzi lub wieczorami na światło, łowiony był między 6 czerwca i 3 sierpnia w Dąbrówce (EJSM.), MILANÓWKU (KRM.), Helenowie (ST.), Skierniewicach (MOKRZECKI, 1928, str. 15), Ząbkach (MASŁ., ST.), Wawrze i Żwirze (KRCZ.) oraz Kędzieraku (SŁ.).

Evetria retiferana WOCKE. Rzadki gatunek w Europie i bardzo lokalny, znany ze Szkocji, środkowej Francji, w Niemczech z okolic Berlina i ze Śląska. Z Polski wymieniany jest z okolic Łomży, Stemplewa i Lwowa. W okolicach Warszawy łowiony był w lasach sosnowych, podobnie jak i poprzednie gatunki.

Podkowa Leśna, 19 IV 1934, leg. AD.

Wydma Łuże, 27 IV 1930, leg. ŚW.

Pyry, 11 V 1930, leg. AD.

Wola Grzybowska, 26 IV 1934, leg. AD.

2 ok., Żwir, 17 V 1914, leg. KRCZ.

Evetria resinella L. Pospolity w lasach sosnowych, łowiony był między 2 a 28 maja w Milanówku (KRM.), Skierniewicach (MOKRZ.), Pyrach (AD.), Drewnicy (SŁ.), i Żwirze (KRCZ., AD.).

Argyroploce salicella L. Pospolity w zaroślach wierzbowych, łowiony był również na światło w czasie od 10 czerwca do 25 sierpnia w Dąbrówce (EJSM.), Milanówku (KRM.), Granicy (ST.), na Bielanych (AD.), w Warszawie (Cytadela, KRCZ.), lesie Oborskim (ŚW.), Ząbkach (ST.) i Pomiechowie (SŁ.).

Argyroploce semifasciana HW. Łowiony pojedynczo na światło. 3 ok., Milanówek, 25 i 27 VII 1933, leg. KRM.

Pomiechowo, 7 VII 1901, leg. SŁ.

Ładzyń, 25 VII 1899, leg. SŁ.

Argyroploce hartmanniana L. Również, zdaje się, rzadki w okolicach Warszawy.

2 ok., Warszawa, park Praski, 11 i 16 VI 1903, leg., KRCZ.

Argyroploce capreana HBN. Gatunek powszechny w Europie, z Polski wykazywany dotychczas tylko z wyżyn południowych. Łowiony na światło lub w dzień na parkanach w pobliżu brzoź.

3 ok., Milanówek, 29 VI 1931, 9 i 12 VII 1933, leg. KRM.
Podkowa Leśna, 6 VII 1932, leg. Św.

Las Oborski, 13 V 1934, leg. KRM.

Argyroploce corticana HBN. Łowiony w tych samych warunkach co i poprzedni, lecz o wiele częściej. Czas występowania: 20 maj do końca czerwca, a rzadziej do końca lipca. Milanówek (KRM.), Podkowa Leśna (Św.), las Oborski (Św.), Drewnica (St.), Żwir (KRCZ., KRM., B. KRCZ.), Czarna Struga (KRM.).

Argyroploce betulaetana Hw. Pospolity w dzień na pniach brzoź i parkanach lub wieczorami na światło. Łowiony był w czasie od 12 VI do 1 IX, w Milanówku i Henrykowie (KRM.), Helenowie i Granicy (St.), Ożarowie (NAST.), Skolimowie i lesie Oborskim (Św.), Żwirze (KRCZ.), Czerwińsku (WĘG.), Czarnej Strudze (KRM.) i Ładzyniu (SL.).

Argyroploce sororculana Zett. Gatunek występujący w Europie lokalnie na brzozach, z Polski znany z niewielu stanowisk, z Zawiercia, Stemplewa, Wołynia, okolic Lwowa i Żurawna nad Dniestrem. W okolicach Warszawy złowił tylko jeden okaz Dr. ŚWIDERSKI w Konstancinie 11 V 1930. Dopiero w roku 1934 wystąpił ten gatunek nieco liczniej.

2 ok., Milanówek, 20 i 31 V, leg. KRM.

Podkowa Leśna, 27 V 1934, leg. Św.

Helenów, 6 V 1934, leg. KRM.

2 ok., las Oborski, 13 V 1934, leg. KRM.

Żwir, 27 V 1934, leg. B. KRCZ.

Ostrówek, 26 V 1935, leg. KRM.

Argyroploce variegana HBN. Nierzadki, łatwo przychodzi na światło. łowiony od 16 V do 26 VII w Milanówku (KRM.), Ożarowie (NAST.), Żwirze (KRCZ.), Otwocku

(WĘG.), Ostrówku (KRM.), Czarnej Strudze (KRM., St.).

Argyroploce pruniana HBN. Bardzo pospolity, w dzień wypłazany z krzaków tarnin, łowiono go w czasie od 13 maja do 20 lipca w Milanówku (KRM.), Marymoncie (ŚW.), na Saskiej Kępie (St.), w Natolinie (KRCZ.), Jeziornie (WĘG.), lesie Oborskim (KRM.), Nowym Dworze (SL.), Rembertowie (St.) i Żwirze (KRCZ.).

Argyroploce ochroleucana HBN. Nierzadki w ogrodach na różach, łowiony między 8 maja i 20 czerwca w Milanówku (KRM.), Ożarówie (NAST), Woli Grzybowskiej (KRM., MASŁ.) i Żwirze (KRCZ., AD.).

Argyroploce dimidiana SODOF. Nierzadki w zagajnikach i laskach brzoźowych, występuje prawdopodobnie w dwóch pokoleniach. Łowiony był, w czasie od 22 kwietnia do 3 sierpnia, w Milanówku (KRM.), Helenowie (St.), Chojnowie (AD.), Gołąbkach (AD.), Skolimowie i lesie Oborskim (ŚW.), Drewnicy (PATRYN), Woli Grzybowskiej i Żwirze (KRCZ., AD.).

Argyroploce sellana HBN. PIERCE (1922, str. 46, tabl. XVI) oddziela ten gatunek od *A. oblongana* Hw. na podstawie budowy aparatu kopolacyjnego. Trzy okazy tego gatunku złowiłem w okolicach Warszawy.

2 ♂♂, Milanówek, 23 V 1931 i 23 IX 1933, na światło.
♂, Wola Grzybowska, 13 VII 1933, w zaroślach, przy torze kolejowym.

Argyroploce lediana L. Rzadki w Polsce, występuje na terenach porośniętych *Ledum palustre* L.

4 ok., Ostrówek, 3 VI 1934, 26 V 1935, leg. KRM., ŚW.

Argyroploce schreberiana L. Rzadko spotykany gatunek w okolicach Warszawy.

Natolin, 1 VI 1916, leg. KRCZ.

Las Oborski, 20 VII 1932, leg. ŚW.

Żwir, leg. KRCZ.

Argyroploce penthinana GN. Lokalny gatunek w Europie, przywiązany do występowania niecierpka (*Impatiens nolitangere* L.), w Polsce znany jedynie z Rytra, okolic Dynowa i Lwowa.

Ożarów, 13 VII 1931, leg. NAST.

- Argyroploce textana* H. G. Z Polski znany z okolic Sambora i Lwowa, prócz tego z Gdańska.
Popówek, 23 VII 1934, leg. St.
- Argyroploce siderana* Tr. Gatunek lokalnie występujący w Polsce, głównie w ogrodach i parkach, gdzie rośnie wiciokrzew.
2 ok., Milanówek, 12 VII 1933, leg. KRM.
Helenów, leg. St.
Warszawa, 9 VI 1905, leg. SŁ.
Żwir, leg. KRCZ.
Ostrówek, bardzo liczny 3 VI 1934, leg. KRM.
- Argyroploce micana* Hbn. Stosunkowo rzadki na łąkach wilgotnych.
2 ok., Milanówek, 21 VI 1931 i 14 VI 1934, leg. KRM.
Żwir, 27 VI 1911, leg. KRCZ.
Czarna Struga, 10 VI 1934, leg. KRM.
3 ok., Skuszew, 21 VI 1925 leg. WĘG.
- Argyroploce schulziana* F. Znany jeden okaz z okolic Warszawy, złowiony w Ładzinie, 26 VII 1899, leg. SŁ.
- Argyroploce palustrana* Z. Gatunek bardziej północny i górski, występujący lokalnie w lasach sosnowych z mchami w podszyciu.
Ożarów, 5 VIII 1929, leg. NAST
Skolimów, 1 IX 1930, leg. ŚW.
- Argyroploce bifasciana* Hw. Występuje w Europie zachodniej, w Europie środkowej rzadki. Z Polski znany z okolic Łomży, Stemplewa i Zawiercia.
29 ok., Milanówek, 17—21 VI 1931, 16—21 VII 1933, 17 VI 1934, wszystkie do światła leg., KRM.
Las Oborski, 30 VI 1932, leg. ŚW.
Żwir, 9 VII 1932, leg. Ad.
- Argyroploce bipunctana* F. Charakterystyczny dla torfowisk porośniętych *Vaccinium uliginosum* L., złowiono jedynie 13 okazów w Ostrówku 2 i 3 VI 1934, leg. KRM., ŚW.
- Argyroploce hercyniana* Tr. Charakterystyczny dla bagnisk w lasach szpilkowych, z okolic Warszawy znany tylko z dwóch stanowisk.
Ożarów, 27 V 1931, leg. NAST.
Natolin, 1 VI 1916, leg. KRCZ.
- Argyroploce tiedemanniana* Zett. Gatunek północny, znany

z północnych Niemiec, Łotwy, Finlandji i Szwecji, nowy dla Polski.

Warszawa, 16 VI 1903, leg. SŁ.

Argyroploce urticana HBN. Nieczęsty w wilgotnych zaroślach, łowiony był w czasie od 12 maja do 3 sierpnia w Milanówku (KRM.), Konstancinie i lesie Oborskim (ŚW., KRM.), Żwirze (KRCZ.), Ostrówku i Czarnej Strudze (KRM., MASŁ.).

Argyroploce umbrosana FRR. Występuje w podobnych miejscach co i poprzedni, jest jednak bardziej lokalny, lecz o wiele liczniejszy.

13 ok., Milanówek, 19 VI 1930, 13 VI 1932, 2 i 15 VII 1933, 24 V i 14 VI 1934, leg. KRM.

Chojnów, 31 V 1934, leg. ŚW.

Czarna Struga, bardzo liczny, 9 i 10 VI 1934, leg. KRM.
Skuszew, 21 VI 1925, leg. WĘG.

Argyroploce lacunana DUP. Bardzo pospolity wszędzie od połowy maja do jesieni, najpowszechniejszy motyl z rodziny *Tortricidae* w okolicach Warszawy.

Argyroploce rivulana Sc. Pospolity na łąkach i nad torami kolejowymi w czasie od 11 czerwca do 3 sierpnia, Milanówek (KRM., WĘG.), Henryków (KRM.), las Oborski (ŚW.), Rembertów (SŁ.), Wola Grzybowska (KRM., MASŁ.), Żwir (KRCZ.).

Argyroploce cespitana HBN. Bardzo pospolity, często razem z *A. lacunana* DUP., łowiony był od 12 VI do końca sierpnia.

Argyroploce branderiana L. Charakterystyczny dla zarośli osinowych. 3 ok., Milanówek, 1, 8 i 14 VI 1934, leg. KRM.
1 ok., las Oborski, VI 1933, ex. l., leg. ŚW.

Rembertów, 15 VI 1933, leg. St.

3 ok., Ostrówek, 2 VI 1934, leg. KRM.

Argyroploce antiquana HBN. Gatunek, zdaje się, częściej pojawiający się na terenach wilgotnych. Jedynie w Ożarowie łowiony był w większej ilości okazów, 9 VII—5 VIII, leg. NAST. Pozatem zebrany był w małej ilości okazów w czasie od 2 VII do 6 VIII w Milanówku (KRM.), Henrykowie (KRM.), lesie Oborskim (ŚW.), Starej Miłośnie (KRCZ.), Ostrówku (KLEN.) i Ładzyniu

(SŁ.). W pierwszym pokoleniu złowione zostały trzy okazy w Żwirze 30 V 1931, leg. KRCZ., AD.

Argyroplote ericetana WESTW. Występuje na miedzach i w rowach na polach.

3 ok., Milanówek, 29 VI 1931, 26 VII i 5 VIII 1933, leg. KRM.

Helenów, 15 VII 1934, leg. St.

Żwir, 31 V 1931, leg. Ad.

Argyroplote striana SCHIFF. Dość powszechny przy drogach polnych i w ogrodach, łowiony był w czasie między 14 VI a 7 VIII w Milanówku (KRM.), Rudzie Podleśnej (PR.), Warszawie (Frascati, KRCZ., AD.; Ogród Botaniczny, PR.), Ożarówie (AD.) i Żwirze (KRCZ.).

var. *purpurana* HAW. Forma ta uważana była za odmianę gatunku *A. rufana* Sc. PIERCE (1922) wykazał jednak, że aparat kopulacyjny różni się znacznie od tegoż u *A. rufana* Sc., a jest nie do odróżnienia od aparatu *A. striana* SCHIFF., co miałem możliwość potwierdzić na okazach podwarszawskich. Poznanie biologii tej formy pozwoli ustalić, czy mamy tu do czynienia z odrębnym gatunkiem, czy też z formą *A. striana* SCHIFF.

2 ok., Ożarów, 24 VII i 2 VIII 1929, leg. NAST.

Żwir, 29 VII 1911, leg. KRCZ.

Argyroplote mygindana SCHIFF.

3 ok., Ostrówek, 26 V 1935, leg. AD.

Argyroplote rufana Sc. Zdaje się, dość rzadki w okolicach Warszawy na suchych łąkach i ugorach.

4 ok., Milanówek, 18 VI 1930, 27 VII 1933, 14 VI 1934, leg. KRM.

Ruda Podleśna, 3 VII 1921, leg. PR.

Sulejówek, 25 VI 1911, leg. KRCZ.

4 ok., Żwir, 29 VII 1911, 17 VI i 2 VII 1931, leg. KRCZ., AD., NAST.

Argyroplote arbutella L. Gatunek znany z Anglii, Europy półn., Niemiec, Alp, połudn. Francji i Armenii. W Polsce bardzo lokalny, łowiony w połudn. Wileńszczyźnie, Jeżewie i Stemplewie, GARBOWSKI (SCHILLE, 1931, str. 108) wymienia go z Galicji, lecz bez bliższych dat.

Puszcza Kampinoska (Gajówka - Gać Zaborowska),
19 V 1932, leg. WĘG.

Żwir, bardzo liczny dnia 15 V 1931 na ugorze porośnię-
tym *Arctostaphylos uva-ursi* L., mniej liczny dnia
17 V 1931, 21 V 1932 i 10 okazów 9 VII 1932 w dru-
giem pokoleniu, leg. KRM., Ad.

Phiaris arcuella CL. Bardzo pospolity w zaroślach i lasach
liściastych, łowiony był od 3 maja do 25 lipca.

Phiaris metallicana HBN. Znany dotychczas z Polski południo-
wej, wyżynnej. Zasadniczo uważany za gatunek bardziej
północny, znany jest jednak z Czechosłowacji.

Warszawa, 25 VI 1930, leg. KRM.

Żwir, 9 VII 1932, leg. Ad.

Cymolomia hartigiana RtzB. Również gatunek północny, zna-
ny z północnych Niemiec, Łotwy i północnej Rosji,
z Gdańska i Polski wyżynnej południowej. Pod Warsza-
wą lokalny, lecz naogół liczny w pobliżu świerków, rza-
dziej łowiony na światło.

Milanówek, 23—28 VII 1933, bardzo liczny przed za-
chodem słońca nad młodemi świerkami, leg. KRM.

Helenów, 11 VII 1935, leg. St.

5 ok., Gołębki, 13—17 VII 1929, ex. 1., leg. Ad.

Ożarów, liczny do światła, 11 VII 1928, leg. NAST.

2 ok., Warszawa, 11 VII 1933, VII 1934, leg. MASŁ.,
FEL.

Ancylis achatana F. Dość lokalny, lecz naogół liczny, gdzie
w większej ilości rosną głogi. W dzień płoszony z za-
rośli, lub wieczorami łowiony na światło.

Milanówek, 17 VI 1931, 8—28 VII 1933, liczny, leg.
KRM.

Las Oborski, 30 VI 1932, leg. Św.

Żwir, 16 VI—13 VII, dość liczny, leg. KRCZ, Ad.

Ancylis derasana HBN. W zaroślach liściastych dość rzadki
w okolicach Warszawy.

Milanówek, 18 V 1930, leg. KRM.

2 ok., las Oborski, 12 i 13 V 1934, leg. KRM.

Wola Grzybowska, 15 V 1931, leg. Ad.

Żwir, 20 V 1934, leg. B. KRCZ.

Pomiechowo, 22 VI 1901, leg. SŁ.

- 2 ok., Czarna Struga, 14 V 1932, leg. Ad., 9 VI 1934, leg. KRM.
- Ancylis lundana* F. Występuje w podobnych warunkach, lecz jest częstszy od poprzedniego. Łowiony był w pierwszym pokoleniu między 3 i 20 maja, oraz rzadziej w drugim pokoleniu między 18 lipca i 4 sierpnia. Milanówek (SŁ., KRM.), Chojnów (ŚW.), Żwir (KRCZ.).
- Ancylis myrtilana* Tr. Charakterystyczny dla torfowisk porośniętych *Vaccinium uliginosum* L. Pyry, 18 V 1930, leg. Ad.; 3 ok., Ostrówek, 26 V 1935, leg. KRM. i kilkanaście okazów w Ząbkach 2 V 1934, leg. KRM.
- Ancylis siculana* Hbn. Pospolity wszędzie w zaroślach, łowiony był od 29 kwietnia do 3 sierpnia w Milanówku, Podkowie Leśnej i Helenowie (KRM.), Pyrach (Ad.), lesie Oborskim (ŚW.), Pustelniku (Pr.), Woli Grzybowskiej (Ad.) i Żwirze (KRCZ.).
- Ancylis comptana* Froel. Gatunek lokalnie występujący w Europie, w okolicach Warszawy znaleziony dotychczas jedynie w lesie Oborskim, 7 V 1932, dwa okazy, leg. dr. Świdorski.
- Ancylis mitterbacheriana* Schiff. Pospolity w lasach dębowych, niekiedy występuje masowo, łowiony od 1 maja do 8 sierpnia, po lewej stronie Wisły rzadziej.
- Ancylis upupana* Tr. Bardzo rzadki w Polsce, znany z okolic Sambora, Dynowa i Lwowa, prócz tego z Gdańska. Dwa okazy złowiono w lesie liściastym w Helenowie 6 V 1934, leg. KRM.
- Ancylis laetana* F. Pospolity w zaroślach osinowych, łowiony był od 6 maja do 25 lipca. Milanówek (KRM.), Podkowa Leśna (ŚW.), Helenów (KRM., St.), Czernsk (ŚW.), Wólka Węgłewska (WĘG.), Marymont (ŚW.), las Oborski (ŚW.), Ząbki (KRM.), Wola Grzybowska i Żwir (KRCZ., Ad., NAST), Pomiechowo (SŁ.).
- Ancylis tineana* Hbn. Lokalny gatunek pod Warszawą, łowiony był na torfowiskach i w zagajnikach brzoźowych. Ząbki, 2 V 1934, dość liczny, leg. KRM. Wola Grzybowska, 6 V 1928, leg. Ad. 4 ok., Żwir, 8—19 V, leg. KRCZ., Ad.

- Ancylis unguicella* L. Nierzadki na wrzosowiskach, łowiony był w czasie od 1 maja do 9 czerwca w Milanówku (KRM.), Chojnowie (KRCZ.), Skierniewicach (PR.), Gaci Zaborowskiej (WFG.), lesie Oborskim (ŚW.), Ząbkach (ST.), Woli Grzybowskiej (AD.), Żwirze (KRCZ.) i Ostrówku (KRM.)
- Ancylis uncana* HBN. Występuje na wrzosowiskach razem z poprzednim, łowiony był w czasie od 2 maja do 10 czerwca, dwa okazy zostały złowione w drugim pokoleniu w Milanówku 21 VII 1933, leg. KRM. i 21 VII 1933 w Woli Grzybowskiej, leg. ŚW.
- Ancylis diminutana* Hw. Lokalnie występujący gatunek, z okolic Warszawy znany jedynie z lasu Oborskiego, 12 V 1934, leg. KRM. i Pomiechowa, 5 VI 1902, leg. SZ.
- Ancylis biarcuana* STPH. Również lokalny gatunek.
Milanówek (Dwór), 8 VII 1933, leg. KRM.
3 ok., Pyry, 25, 29 V 1930, 22 V 1932, leg. AD.
7 ok., las Oborski, 12 V 1934, leg. KRM.
- Lobesia permixtana* HBN. Rzadki ten gatunek, związany ze środowiskiem leśnym, złowiony był jedynie przez A. KREZMERA w lasach Chojnowskich 17 V 1903.
- Rhopobota naevana* HBN. Ten, gdzie indziej pospolity motyl w okolicach Warszawy został złowiony jedynie w Helenowie 15 VII 1934, leg. ST.
- Bactra lanceolana* HBN. Nierzadki gatunek, łowiony na łąkach i polanach podmokłych, w czasie od 30 maja do 3 sierpnia w Milanówku (KRM.), Powsinie (AD.), Pustelniku (PR.), Ząbkach (ST.), Żwirze (KRCZ., AD.) i Czarnej Strudze (KRM.).
- Bactra furfurana* Hw. Występuje w podobnych środowiskach, lecz jest o wiele rzadszy.
4 ok., Ożarów, 10 i 11 VII 1928, leg. NAST.
Żwir, 15 VII 1931, leg. KRCZ.
- Semasia profundana* Hw. Występuje w lasach liściastych.
Chojnów, 28 VI 1926, leg. ŚW.
5 ok., Żwir, 18 VII 1917, leg. KRCZ.
- Semasia rufimitrana* HS. Naogół uważany za rzadki gatunek, występujący w lasach szpilkowych, znany dotychczas tylko z Polski południowej.

Milanówek, 25 IX 1933, leg. KRM.

Semasia corticana HBN. Nierzadki gatunek w lasach dębowych, łowiony był w dzień na pniach drzewnych w czasie od 10 czerwca do 11 października w Milanówku (KRM.), Podkowie Leśnej (Św.), Helenowie (St.), Skolimowie (Św.), Rembertowie (SŁ.), Wawrze i Żwirze (KRCZ.).

Semasia quadrana HBN. Gatunek lokalny, łowiony dotychczas tylko w Polsce południowej. Chojnów, 18 V 1930, Marymont, 25 V 1930 i las Oborski, 30 VI 1932, leg. Św.

Semasia nanana Tr. Pospolity na świerkach, występuje niekiedy masowo, łowiony był w czasie od 7 maja do 2 lipca w Milanówku (KRM.), Warszawie (KRCZ., KRM., Ad.) i Żwirze (KRCZ., Ad.).

Semasia incarnana Hw. Pospolity wszędzie w lasach liściastych, szczególnie dębowych, w dzień na pniach drzewnych i parkanach oraz wieczorami na światło. Łowiony był w czasie od 20 maja do 5 sierpnia.

Semasia neglectana Dup. Mało znany w okolicach Warszawy, występuje również w lasach liściastych i parkach. 4 ok., Milanówek, 8, 17 VI 1931, 20 V, 14 VI 1934, leg. KRM.

Warszawa, Frascati, 27 VI 1932, leg. Ad.

Czarna Struga, 10 VI 1934, leg. KRM.

Semasia ramella L. Występuje w lasach osikowych, lecz z okolic Warszawy znane są dotychczas tylko dwa okazy. Żwir, 7 VII 1931, leg. KRCZ.

Kędzierak, 29 VII 1903, leg. SŁ.

Semasia nitidulana Z. Gatunek występujący na północy Europy. Z Polski rzadko podawany, mam wrażenie jednak, że mylony jest z podobnym nieco, a w zasadzie bardziej lokalnym w Polsce *S. ericetana* HS. *S. nitidulana* Z. z okolic Warszawy znany jest ze stosunkowo wielu stanowisk, łowiony był na wrzosowiskach i w zaroślach liściastych, w czasie od 2 maja do 3 czerwca w Milanówku i Helenowie (KRM.), Młocinach (St.), Marymoncie (Św.), Konstancinie (Św.), Pyrach (Ad.), Ząbkach (KRM.), Wawrze, Woli Grzybowskiej i Żwirze (KRCZ., Ad.), Ostrówku (KRM.) i Czarnej Strudze (SŁ.).

- Semasia fractifasciana* Hw. Dość lokalny, lecz zdaje się niezadki na nieużytkach i wrzosowiskach. Łowiony był od drugiego maja do końca lipca w Milanówku i Helenowie (KRM.) i Żwirze (KRCZ., AD.).
- Semasia minutana* HBN. Łowiony na liściach osiny lub hodowany z gąsienic znalezionych na osinach.
Milanówek, 29 VI 1930, leg. KRM.
Las Oborski, 20 VII 1932, leg. ŚW.
Warszawa, 27 VI 1935, leg. FEL.
Żwir, leg. KRCZ.
2 ok., Ostrówek, ex. l. 13 VI 1934, leg. KRM.
- Semasia obtusana* Hw. Z Polski znany z okolic Jeżewa, Stemplewa, Lwowa i Krakowa.
Podkowa Leśna, 27 V 1934, leg. ŚW.
- Semasia pupillana* CL. Występuje na piołunie. Pomiechowo, 23 VII 1901, leg. SL.
- Semasia aspidiscana* HBN. Marymont, 25 V 1930, leg. ŚW.
- Semasia aemulana* SCHLÄG. Rzadki ten gatunek znany jest z niewielu stanowisk w Polsce: Rytro nad Popradem, Podhorce obok Stryja i Bereźnica oraz Bilcze nad Se-
retem. Łowiony był na światło.
3 ok., Milanówek, 27 VII i 4 VIII 1933, leg. KRM.
Żwir, 15 VII 1931, leg. KRCZ.
- Semasia conterminana* HS. Również gatunek mało znany w Polsce.
Helenów, 12 VIII 1935, leg. ST.
Granica, 1 i 10 VIII 1935, leg. ST.
Warszawa, 18 VII 1934 i 22 VII 1935, leg. ST.
2 ok., Żwir, 9 VII 1932, leg. AD.
Ładzyń, 25 VII 1899, leg. SL.
- Semasia candidulana* NOŁCK. Rzadki i lokalny gatunek, znany z Anglii, północnych Niemiec i Łotwy. Z Polski podawany z okolic Wilna, Stemplewa, Podwysokiego. Milanówek, 21 VII 1933, na światło, leg. KRM.
- Semasia hypericana* HBN. Pospolity na nieużytkach porośniętych dziurawcem (*Hypericum perforatum* L.), łowiony był w czasie od 17 maja do 12 września.
- Thiodia citrana* HBN. Gatunek występujący na suchych miejscach, porośniętych bylicą, rumianem i krwawnikiem.

W Polsce znany z niewielu stanowisk: Wilno, Jeżewo, Wołcze u źródeł Dniestru, Lwów i Brody, prócz tego podawany był z Gdańska.

Milanówek, 14 VI 1934, leg. KRM.

Włochy, VII 1929, leg. MASŁ.

2 ok., Wilanów, 10 VII 1916, leg. KRCZ.

Las Oborski, 30 VI 1932, leg. ŚW.

Żwir, 10 VII 1911, leg. KRCZ., okaz o prawie zupełnym zaniku rysunku.

Pomiechowo, 6 VII 1902, leg. SŁ.

Asthenia pygmaeana HBN. Występuje w lasach świerkowych. Chojnów, 18 V 1930, leg. ŚW.

5 ok., Pyry, 24 IV 1932, 3 i 11 V 1931, leg. AD.

Tmetocera ocellana F. Pospolity wszędzie w lasach i ogrodach w czerwcu i lipcu, rzadziej sierpniu, chętnie przychodzi do światła.

var. *laricana* HEIN. 5 ok. Milanówek, 21 — 27 VII 1933, leg. KRM. i Warszawa 2 VII 1935, leg. FEL., na światło.

Notocelia uddmanniana L. Dość pospolity w lasach i ogrodach, na malinach i jeżynach, łowiony był od 14 czerwca do 7 sierpnia w Milanówku (KRM.), Granicy (ST.), Szczęśliwicach (WILLMAN), Gołąbkach (AD.), Ożarowie (NAST), Wilanowie (ŚW.), lesie Oborskim (ŚW.), Rembertowie (SŁ.) i Żwirze (KRCZ.).

Notocelia suffusana Z. Stosunkowo rzadki w okolicach Warszawy, wypłaszany z głógów, lub łowiony na światło. 2 ok., Milanówek, 8 VII i 3 VIII 1933, leg. KRM.

Podkowa Leśna, 6 VII 1932, leg. ŚW.

Las Oborski, 9 VII 1932, leg. ŚW.

Notocelia rosaecolana DBLD. Gatunek lokalny, znany z Anglii, Danji, Niemiec i Austrii. Z Polski wykazany z Bydgoszczy i Jam, Jeżewa i Strzałkowa obok Stryja. W okolicach Warszawy niekiedy dość liczny, w dzień wypłaszany z róż lub wieczorami łowiony na światło.

30 ok., Milanówek, 11—25 VI 1930, 17—29 VI 1931, 8 VII—3 VIII 1933, 1—14 VI 1934, leg. KRM.

Morysinek, 4 VII 1932, leg. AD.

5 ok., las Oborski, 20 VII 1932, leg. ŚW.

Żwir, 18 VI 1911, leg. KRCZ.

Notocelia roborana TR. Naogół pospolity, łowiony w tych samych warunkach co i dwa poprzednie w czasie od 29 czerwca do 15 sierpnia w Milanówku (KRM.), Ożarowie (NAST), Morysunku (AD.), Skolimowie, lesie Oborskim i Woli Grzybowskiej (ŚW.), Żwirze (KRCZ., KRM., MASŁ.).

Epiblema grandaevana Z. Gatunek północny, występuje prócz tego w górach; z Polski znany z gór Skolskich, Hrebennowa, Tarnowa i Bydgoszczy.
Piaseczno, V 1922, leg. ŚW.

Epiblema hübneriana Z. Gatunek północny, znany z południowej Szwecji, Finlandji, Łotwy i północnych Niemiec, z Polski dotychczas niepodawany.
Pomiechowo, 20 VII 1901, leg. SŁ.

Epiblema infidana HBN. Gatunek lokalnie występujący w Europie na terenach porośniętych *Artemisia campestris* L.

Bielany, 25 VIII 1934, leg. AD.

Żwir, 3 IX 1911, leg. KRCZ.

Epiblema scopoliana Hw. Rzadko spotykany w Polsce, znany dotychczas z Jezewa, Stemplewa, Sambora i Kosowa.

Milanówek, 22 VI 1931, leg. KRM.

2 ok., Skolimów, VII i 1 IX 1930, leg. ŚW.

Las Oborski, 20 VII 1932, leg. ŚW.

Epiblema cana Hw. Również nieczęsty w okolicach Warszawy.

2 ok., Ożarów, 24 VII 1929 i 7 VII 1931, leg. NAST.

Las Oborski, 6 VII 1932, leg. ŚW.

Żwir, 13 VII 1931, leg. KRCZ.

Epiblema expallidana Hw. Rzadki ten gatunek łowiony był głównie po lewej stronie Wisły na podmokłych łąkach, gdzie lokalnie bywa nierzadki.

4 ok., Milanówek, 10, 19 i 27 VII 1933, leg. KRM.

2 ok., Henryków, 2 i 6 VII 1929, leg. KRM.

16 ok., Ożarów, 10, 11 VII 1928, 3 VII—2 VIII 1929, leg. NAST.

Pomiechowo, 12 VII 1901, leg. SŁ.

Epiblema pflugiana Hw. Zdaje się rzadki w okolicach Warszawy, łowiony na wilgotnych łąkach.

5 ok., Milanówek, 23 V 1931, 3 i 20 V 1934, leg. KRM.
 Żwir, leg. KRCZ.

Epiblema foenella L. Pospolity w okolicach Warszawy na terenach, gdzie w dużej ilości rośnie *Artemisia vulgaris* L., chętnie przychodzi do światła. Łowiony był od 31 maja do 14 sierpnia w Chlewni (KRCZ.), Milanówku i Henrykowie (KRM.), Granicy (St.), Kazuniu Polskim (WĘG.), Warszawie (WĘG.), Ożarowie (NAST), Ząbkach (St.), Żwirze (KRCZ., KRM., Ad.), Ostrówku (KLEN.) i Czarnej Strudze (KRM.).

Epiblema similana HBN. Występuje w lasach liściastych, łowiony był na światło od 2 lipca do 5 października w Podkowie Leśnej (Ad.), Henrykowie (KRM.), Skolimowie (Św.) i Żwirze (KRCZ., Ad., Św.).

Epiblema tripunctana F. Łowiony w lasach i ogrodach w czasie od 9 maja do 2 czerwca w Milanówku i lesie Oborskim (KRM.) oraz Żwirze (KRCZ.).

Epiblema subocellana DON. Łowiony był w lasach liściastych w czasie od 6 maja do 19 czerwca w Podkowie Leśnej (Św.), Helenowie (KRM., St.), Wólce Węgiewskiej (WĘG.), Pyrach (Ad.) i lesie Oborskim (KRM., Św.).

Epiblema demarniana FR. W Polsce dotychczas wykazany ze stosunkowo niewielu stanowisk: Jeżewo, Stemplewo, Sambor, Lwów. Łowiony w laskach brzozowych.
 2 ok., las Oborski, VI 1930, leg. Św.
 2 ok., Żwir, leg. KRCZ.

Epiblema immundana FR. Łowiony na światło i w dzień na pniach drzewnych.
 5 ok., Milanówek, 14—18 V 1930, 28 IV 1934, leg. KRM.

Podkowa Leśna, 28 V 1935, leg. KRM.

Marymont, 25 V 1930, leg. Św.

Pyry, 18 V 1930, leg. Ad.

Epiblema tetraquetrana Hw. Łowiony w tych samych warunkach co i poprzedni, lecz jest o wiele liczniejszy. Spotykany był w czasie od 2 maja do 2 czerwca w Milanówku i Helenowie (KRM.), Pyrach (Ad.), Konstancinie i lesie Oborskim (Św.), Ząbkach (KRM.) i Żwirze (KRCZ., B. KRCZ.).

Epiblema cinerana Hw. PIERCE i METCALFE (1922, str. 64—65, tabl. XXII) wykazują zupełnie odmienną budowę aparatu kopulacyjnego obu płci u gatunków *E. cinerana* Hw. i *E. nisella* Cl. Wszystkie okazy z różnych okolic Polski, jakie miałem możliwość spreparować, mają genitalja zgodzające się swym wyglądem z rysunkami danymi przez PIERCE'a i METCALFE'a dla *E. cinerana* Hw. a nie dla *E. nisella* Cl. Należy zatem sprawdzić, czy *E. nisella* Cl. wogóle w Polsce występuje.

E. cinerana Hw. jest gatunkiem pospolitym w okolicach Warszawy; w dzień łowiony był na pniach osin i innych topoli, a wieczorami na światło. Jest bardzo zmienny w ubarwieniu. Spotykany był w czasie od 10 czerwca do 3 września w Warszawie (Łazienki, KRCZ.; Ogród Zoologiczny, KRM.), Konstancinie (Św.), Woli Grzybowskiej (KRM.), Żwirze (KRCZ.), Czerwińsku (WĘG.) i Pomiechowie (SŁ.).

Epiblema penkleriana Fr. Łowiony w dzień na liściach w lasach liściastych.

Podkowa Leśna, 5 VII 1933, leg. KRM.

Żwir, 14 VII 1933, leg. KRCZ.

Pomiechowo, 23 VII 1901, leg. SŁ.

Epiblema tedella Cl. Pospolity w lasach świerkowych, łowiony od 18 maja do końca sierpnia w Milanówku (KRM.), Helenowie (KRM.), Chojnowie] (Św.), Ożarówie (NAST), Warszawie (Ad.), Pyrach (Ad.), lesie Oborskim (KRM.) i Żwirze (KRCZ.).

Epiblema bilunana Hw. Pospolity na pniach brzoź w Milanówku 8—25 VI 1930 i 24 V 1934, leg. KRM. i Żwirze, 17 V—1 VI 1911 i 27 V 1934, leg. KRCZ. Jeden okaz złowiony został w Podkowie Leśnej, 27 V 1934, leg. Św.

Epiblema ophtalmicana Hbn. Zaborów 29 IX 1935, leg. St. i 2 ok., Pomiechowo, 12 IX 1900 i 29 IX 1901, leg. SŁ.

Epiblema sordidana Hbn.} 3 ok., Podkowa Leśna, 23 IX 1934, leg. Ad.

Las Oborski, 21 X 1934, leg. Św.

Epiblema solandriana L. Występuje w lasach liściastych, najczęściej olszowych.

Chlebów, 15 VII 1934, leg. St.

Natolin, 11 VII 1916, leg. KRCZ.

Żwir, leg. KRCZ. (*f. sinuana* HBN.).

Hemimene petiverella L. Pospolity na nieużytkach porośniętych krwawnikiem, łowiony był w czasie od 21 maja do 2 sierpnia w Grodzisku i Milanówku (KRM.), Heleńowie (St.), Chlebowie (St.), Gołąbkach (Ad.), Warszawie (B. KRCZ.), Woli Grzybowskiej (KRM., MASŁ.) i Żwirze (KRCZ.).

Hemimene flavidorsana KNAGGS. Gatunek zdaje się bardziej zachodnio-europejski, znany z Anglii i Niemiec, a z Polski z okolic Zawiercia. TOLL wymienia go oprócz tego ze Stemplewa, niestety nie miałem możliwości zbadać aparatu kopulacyjnego tych okazów. Występuje podobnie jak poprzedni na terenach porośniętych krwawnikiem i wrotyczem.

♀, Milanówek, 27 VII 1933, leg. KRM.

Hemimene politana HBN. Naogół rzadszy w okolicach Warszawy od *H. petiverella* L., niekiedy jednak występuje bardzo licznie na tych samych terenach co i poprzednie. Łowiony był od 1 lipca do 19 sierpnia w Milanówku (w r. 1933 b. licznie, KRM.), Gołąbkach (Ad.), Skolimowie (Św.), Woli Grzybowskiej (KRM., MASŁ.), Czerwińsku (WĘG.) i Pomiechowie (SŁ.).

Hemimene incognitana KRM. & MASŁ. Znany dotychczas tylko z Polski z okolic Zawiercia, Krakowa i Lwowa. Występuje w tych samych miejscach co i poprzednie, lecz nieco wcześniej.

13 ok., Milanówek, 15 VI 1930, 17 VI 1932, 4 - 26 VII 1933, 14 VI 1934, leg. KRM.

Wola Grzybowska, 13 VII 1933, leg. KRM., MASŁ.

Hemimene acuminatana Z. ♂, Ożarów, 3 VI 1935, leg. NAST.

Hemimene simpliciana Hw. Stosunkowo mało znany w Polsce, występuje na terenach porośniętych *Artemisia vulgaris* L.
2 ok., Podkowa Leśna, 5 VIII 1933, leg. KRM.

Las Oborski, 26 VIII 1934, leg. Św.

Lipoptycha plumbana Sc. Obecnie przeprowadzam rewizję gatunków rodzaju *Lipoptycha* Ld. z grupy *plumbana* Sc. Prawdopodobnie okazy pochodzące z okolic Warszawy

należą do gatunku *L. plumbana* Sc. Z wypowiedzeniem ostatecznego słowa wstrzymuje się do czasu ukończenia pracy.

3 ok., las Oborski, ♂, 28 V i 2 ♀♀, 10-20 VI 1930, leg. Św.

Laspeyresia pomonella L. Pospolity wszędzie w ogrodach owocowych, łowiony był w czasie od 4 maja do 13 lipca.

Laspeyresia splendana HBN. Występuje w lasach dębowych, łowiony w dzień na liściach lub na sąsiednich parkanach. 4 ok., Milanówek, 15 V 1932, 25 VII, 3, 4 VII 1933, leg. KRM.

Podkowa Leśna, VII 1931, leg. Św.

Skolimów, 20 VII 1930, leg. Św.

Wawer, 13 VII 1931, leg. KRCZ.

3 ok., Żwir, 16 VII 1916, 15 VII 1931, leg. KRCZ., 25 VI 1931, leg. KRM.

Laspeyresia amplana HBN. Znany z południowych Niemiec, Czechosłowacji, Węgier, Francji i Włoch. Z Polski dotychczas nie podawany, występuje również w lasach dębowych.

♂, Podkowa Leśna, 5 VIII 1933, leg. KRM., wypłoszony w dzień na polanie leśnej.

Laspeyresia woerberiana SCHIFF. Występuje w sadach owocowych.

Milanówek, 26 VII 1933, leg. KRM.

Warszawa, 4 okazy w Ogrodzie Pomologicznym, 12-23 VI 1905, leg. SŁ., Frascati, poczwarki pod korą cho-
rych grusz, 1929, leg. AD.

Laspeyresia funebrana TR. W sadach owocowych, łowiony był w maju.

Laspeyresia nigricana STPH. Z Polski znany dotychczas ze Stemplewa, Nowego Sącza, Piwnicznej nad Popradem i Dynowa.

Żwir, 20 V 1934, leg. B. KRCZ.

Laspeyresia zebeana RTZB. Gatunek związany z występowaniem modrzewia, w Europie znany z Alp, Turynji, Czechosłowacji i Śląska niemieckiego. Z Polski wymienia jedynie Stöckl i okaz ze Lwowa. Z najbliższych

- okolic Warszawy nie jest znany, podaje go MOKRZECKI (1928, str. 16) z Chojnaty pod Skierniewicami.
- Laspeyresia servillana* DUP. Mało znany w Polsce, wymieniany z Pomorza, Jeżewa, Sambora, Lwowa i Brodów.
♂, Żwir, 23 V 1930, leg. AD.
- Laspeyresia succedana* FROEL. Lokalny, lecz niezbyt rzadki na terenach porośniętych janowcem (*Genista*). Łowiony był w czasie od 10 do 31 V, 12 VI i 13 VII w Milanówku (KRM.), Warszawie (B. KRCZ.) i Żwirze (AD., B. KRCZ.). Bardzo zmienny co do wielkości.
- Laspeyresia pactolana* Z. Występuje w lasach świerkowych. Skierniewice, 26 V 1921, leg. PR.
3 ok., Pyry, 18 V 1931, 4 VI 1932, leg. AD.
- Laspeyresia compositella* F. Łowiony na polach lub hodowany z kwiatów koniczyny, 18 V oraz 24 VII—26 VIII. Młociny (ŚW.), Saska Kępa (ST.), Rakowiec (MASŁ.), Gołębki (AD.) i Żwir (KRCZ.).
- Laspeyresia corollana* HBN. Z Polski znany jedynie z okolic Lwowa. W okolicach Warszawy nie wydaje się zbyt rzadki, pp. A. KRECZMER i St. ADAMCZEWSKI hodowali go z narośli jakie *Saperda populnea* L. tworzy na gałązkach osin.
Drewnica, 29 IV 1902, leg. SŁ.
2 ok., Ząbki, 19 IV i 5 V 1932, leg. ST.
2 ok., Wola Grzybowska, 7 i 8 V 1928, ex larva, leg. AD.
2 ok., Żwir, 1929, ex larva, leg. KRCZ. (jeden z okazów jest jasny, żółto-brązowawy, aparat kopulacyjny jednak nie różni się od aparatu okazów typowo ubarwionych).
- Laspeyresia cosmophorana* TR. Występuje w lasach i zagajnikach sosnowych. St. ADAMCZEWSKI hodował go z życwiczych narośli jakie tworzy na gałązkach *Evetria resinella* L.
Milanówek, 17 VI 1931, leg. KRM.
3 ok., Helenów, 19 IV 1935, leg. ST.
2 ok., Pyry, 18 i 24 V 1931, leg. AD.
Wola Grzybowska, 8 V 1928, ex larva, leg. AD.
- Laspeyresia scopariana* HS. Z okolic Warszawy znane są tylko cztery okazy tego rzadkiego gatunku.
3 ok., Helenów, 19 IV 1935, leg. ST.

Uwieliny, 16 IV 1906, leg. SŁ.

Laspeyresia coronillana Z. Gatunek południowo-europejski, rzadki w północnych Niemczech. Z Polski znany z różnych stanowisk.

Pyry, 24 V 1931, leg. AD.

Laspeyresia perlepidana Hw. Lokalnie występujący gatunek, znany z Wileńskiego, okolic Lwowa i Rawy Ruskiej. 2 ok., Chojnów, 17 IV 1931, leg. AD. i 18 V 1930, leg. Św.

Pyry, 14 V 1931, leg. AD.

Laspeyresia pallifrontana Z. Rzadki i lokalny gatunek, z Polski znany z Jezewa, Stemplewa, Barcic nad Popradem i Tatr.

3 ok., Milanówek, 15 V 1932 i 10 V 1934, leg. KRM.

Helenów, 6 V 1934, leg. KRM.

Pomiechowo, 28 VI 1901, leg. SŁ.

Laspeyresia gallicana Gn. Znany z Anglii, Szwecji, Holandji i Niemiec, z Polski jedynie z Roztoki Małej obok Rytra. ♀, Skolimów, IX 1930, leg. Św. (det. PIERCE).

♀, Helenów, 20 VII 1935, leg. St.

Preparat mikroskopowy aparatu kopulacyjnego ♀ z Helenowa jest bardzo podobny do tegoż z okazji ze Skolimowa, oba te preparaty niezupełnie zgadzają się z rysunkiem w pracy PIERCE'a i METCALFE'a (1922, tabl. XXX). Wygląd zewnętrzny również odbiega od opisu i ryciny w dziele KENNEL'a (1921, str. 684, tabl. XXIV, fig. 68), a częściowo zbliża się do opisu i ryciny dla *L. implicatana* Chr. (fig. 67). Wobec braku materiału porównawczego pozostawiam tę sprawę narazie nierozstrzygniętą.

Laspeyresia janthinana Dup. Rzadko łowiony w Polsce; Żarnowice obok Rytra i okolice Lwowa.

2 ♀♀, Milanówek, dwór, 3 VIII 1933, wypłoszone z głogów, leg. KRM.

Pammene argyрана Hbn. Występuje w lasach dębowych, łowiony był w czasie od 30 kwietnia do 19 maja w Pilawie (SŁ.), Skierniewicach (Pr.), Bielanych (AD.), lesie Oborskim (KRM.), Drewnicy (PATRYN) i Żwirze (Krcz.).

Pammene regiana Z. Znany z niewielu stanowisk Polski południowej.

Milanówek, 23 V 1934 na parkanie, leg. KRM.

Pammene flexana Z. PIERCE i METCALFE (1922, str. 83, tabl. XXIX) wykazali na podstawie badań aparatów kopulacyjnych, że jest to gatunek oddzielny i nie może być uznany za synonim *P. nitidana* F. Łowiony był w dzień na liściach dębowych.

6 ok., Żwir, 14 VII 1933 i 27 V 1934, leg. KRCZ., B. KRCZ., MASŁ.

Pammene splendidulana Gn. Występuje również w lasach dębowych.

Skierniewice, 1 V 1921, leg. PR.

2 ok., Bielany, 30 IV 1932, leg. AD.

Drewnica, 19 V 1935, leg. PATRYN.

Pammene rhediella Cl. Występuje w ogrodach i parkach, 2 okazy złowił p. A. KRECZMER w Żwirze, w r. 1928.

II. UZUPEŁNIENIA DOTYCZĄCE ROZMIESZCZENIA TORTRICIDÓW W POLSCE.

W drugiej części niniejszej pracy zamieszczam dane, dotyczące występowania zwojkówek, na podstawie materiałów mniej lub więcej licznych, a pochodzących z różnych okolic Polski. Podaję tu jedynie te dane, które rozszerzają wiadomości co do występowania poszczególnych gatunków w Polsce. Wspomniane materiały pochodzą z Pomorza, z okolic jez. Żarnowieckiego i puszczy Darżlubskiej koło Werblini w powiecie Morskim (Wejherowo), z okolic Torunia (leg. WĘG.) i puszczy Tucholskiej (leg. ŚW.). Na wyzynie Nowogródzkiej motyle łowione były w następujących miejscowościach: Czombrów, Wałówka, Świtez, Korośna, Romany, Cieniewiczze, Minaki i Białe Ługi (leg. FEL., KRP., KRM.), okolice Baranowicz (AR.). Z Kujaw posiadałem materiały jedynie z Włocławka i Chodcza (WĘG.), a stosunkowo większymi zbiorami rozporządzałem z Podlasia: Biała i Kodeń w pow. Białskim (leg. AD., ŚW.), puszcza Białowieska (FEL., GSZT., PR.), a z pojezierza Włodawskiego z Uścimowa, Jedlanki, Orzechowa, Walerjanowa i Rudki (lasy Parczewskie) w pow. Włodawskim (leg. KRM.)

oraz z Kaznowa i Brzostówki w pow. Lubartowskim (leg. AR., ARC., KRM.). Z Polesia posiadałem niewielki materiał z najbliższych okolic Brześcia (KRM.), również niewielki z najbliższych okolic Łodzi (KRCZ). Rozporządzałem bogatszymi materiałami z wyżyny Małopolskiej: Pińczów i Ojców (leg. ŚW.), Kielce, Słowik, Zagnańsk i leśnictwo Paprocice w pow. Kieleckim (leg. SŁ., JACZ., STCH.), z Krakowa i okolic: Przegorzały, Sikornik, Dębniaki, Bielany, Panieńskie Skały, Wołowice, Skała Kmity, Krzemionki, Bolechowice, Swoszowice, Mników i Kontumacja (Biały Prądnik) w pow. Krakowskim, Czerna w pow. Chrzanowskim, puszcza Niepołomska w pow. Bocheńskim (leg. PR., SIT.). Następnie posiadałem pewne materiały z wyżyny Lubelskiej: z Nałęczowa (KRM., ŚW.), Górnej Niwy pod Puławami (JUD.), Kazimierza (ŚW.) i Tomaszowa Lubelskiego (WĘG.) oraz z Karpat wschodnich: z Bieszczadów (WĘG.) oraz Czarnohory i Jaremcza (leg. ŚW.).

Większość wyżej wymienionych materiałów znajduje się w Państwowym Muzeum Zoologicznym w Warszawie, za wyjątkiem materiałów pp. A. KRECZMERA (częściowo), prof. dr. J. PRÜFFERA i dr. E. ŚWIDERSKIEGO. Za wypożyczenie motyli do opracowania składałam na tem miejscu serdeczne podziękowanie.

Wśród gatunków omawianych w drugiej części pracy niniejszej podaję jeden nowy dla Polski, a mianowicie *Polychrosis artemisiana* Z., złowiony w najbliższych okolicach Brześcia; gatunek ten jest znany prawie z całej Europy. Wśród gatunków poraz pierwszy podanych przeze mnie dla Polski z Mazowsza znajduje się również pewna ilość odnalezionych i w innych dzielnicach kraju, a mianowicie: *Acalla scabrana* SCHN. z Krakowa, *A. fissurana* PIERCE & METC. z okolic Nowogródka, *Phalonia sabulicola* WLSM. z Nałęczowa i okolic Krakowa, *Ph. walsinghamana* PIERCE z okolic Krakowa, *Epiblema hübnieriana* Z. z Łodzi i okolic Puław i *E. cinerana* Hw. z Nowogródzkiego, z okolic Kielc i Lubartowa.

Wykaz miejscowości wymienianych w części systematycznej podaję poniżej w porządku alfabetycznym z wymienieniem powiatu i województwa:

Miejscowość	Powiat	Województwo
Baranowicze	Baranowicze	Nowogródek
Biała Podlaska	Biała Podlaska	Lublin
Białe Ługi	Nowogródek	Nowogródek

Miejscowość	Powiat	Województwo
Białowieńska puszcza	Bielsk	Białystok
Bielany	Kraków	Kraków
Bieszczady	Nadwórna	Stanisławów
Bolechowice	Kraków	Kraków
Brześć	Brześć n/B.	Polesie
Brzostówka	Lubartów	Lublin
Chodecz	Włocławek	Warszawa
Cieniewicze	Nowogródek	Nowogródek
Czarnohora	Nadwórna	Stanisławów
Czerna	Chrzanów	Kraków
Czombrów	Nowogródek	Nowogródek
Dębniki	Kraków	Kraków
Dębnickie stawki	Kraków	Kraków
Darżłubska puszcza	Wejherowo	Pomorze
Górna Niwa	Puławy	Lublin
Jaremcze	Nadwórna	Stanisławów
Jedlanka	Włodawa	Lublin
Jedlanka Nowa	Włodawa	Lublin
Jedlanka Stara	Włodawa	Lublin
Kazimierz	Puławy	Lublin
Kaznów	Lubartów	Lublin
Kielce	Kielce	Kielce
Kodeń	Biała Podlaska	Lublin
Kontumacja	Kraków	Kraków
Korośna	Nowogródek	Nowogródek
Kraków	Kraków	Kraków
Krzemionki	Kraków	Kraków
Łódź	Łódź	Łódź
Minaki	Nowogródek	Nowogródek
Mników	Kraków	Kraków
Nałęczów	Puławy	Lublin
Niepołomska puszcza	Bochnia	Kraków
Ojców	Olkusz	Kielce
Orzechów	Włodawa	Lublin
Panińskie Skały	Kraków	Kraków
Paprocice, leśnictwo	Kielce	Kielce
Pińczów	Pińczów	Kielce
Przegorzały	Kraków	Kraków
Romany	Nowogródek	Nowogródek
Rudka	Włodawa	Lublin
Sikornik	Kraków	Kraków
Skała Kmity	Kraków	Kraków
Słowik	Kielce	Kielce
Swoszowice	Kraków	Kraków
Świtez	Nowogródek	Nowogródek

Miejscowość	Powiat	Województwo
Tomaszów Lub.	Tomaszów Lub.	Lublin
Toruń	Toruń	Pomorze
Tuchola	Tuchola	Pomorze
Uścimów	Włodawa	Lublin
Walerjanów	Włodawa	Lublin
Walówka	Nowogródek	Nowogródek
Włocławek	Włocławek	Warszawa
Wołowice	Kraków	Kraków
Zabierzów	Kraków	Kraków
Zagnańsk	Kielce	Kielce
Zarnowieckie jez.	Wejherowo	Pomorze

Skróty cytowanych nazwisk:

St. ADAMCZEWSKI (AD.)	A. KREZMER (KRCZ..)
L. ARCISZEWSKI (AR.)	J. KREMKY (KRM.)
W. ARCISZEWSKI (ARC.)	J. PRÜFFER (PR.)
St. FELIKSIAK (FEL.)	L. SITOWSKI (SIT.)
M. GIEYSZTOR (GSZT.)	P. SŁAŚCZEWSKI (SŁ.)
T. JACZEWSKI (JACZ.)	K. STACHURSKI (STCH.)
E. JUDENKO (JUD.)	E. ŚWIDERSKI (ŚW.)
K. KARPOWICZ (KRP.)	M. WĘGRZECKI (WĘG.)

Acalla emargana F.

2 ♂♂, Świtez, polany leśne, 23 VIII 1929 i 1 VIII 1930, leg. KRM.

Przegorzały, 1 VIII 1920, ex coll. PR.

Acalla hastiana L.

Kraków, 30 X 1910, leg. SIT., ex coll. PR.

TOLL w pracy swej, dotyczącej *Tortricidae* okolic Bydgoszczy i Jam, wymienia 6 okazów tego gatunku (TOLL, 1930), a jeden okaz w pracy o zwójkówkach Poznania i Pomorza (1931). W zbiorze S. hr. TOLLA widziałem tylko dwa okazy, identyczne zewnętrznie; po spreparowaniu jednego z nich okazało się, że jest to *Acalla scabrana* Sch.

Acalla scabrana Sch.

4 ok., Kraków, 29 X 1910, 28 III 1911, 4 VII 1918, leg. PR. et SIT., ex coll. PR.

Acalla variegana SCHIFF.

Baranowicze, 18 VIII 1931, leg. AR.

Acalla schalleriana HS.

Korośna, 29 VIII 1930, leg. FEL.

Acalla fissurana PIERCE & METC.

Czombrów, 31 VII 1930, leg. KRM.

Philedone gerningana SCHIFF.

Minaki, 22 VII 1930, na wrzosowisku, leg. KRM.

Rudka, 21 VII 1932, leg. KRM.

Brzostówka, 13 VII 1931, zręby leśne, leg. KRM.

Kielce, 5 VIII 1909, leg. SŁ.

Epagoge grotiana F.

Kraków, Ogród Botaniczny, 15 VII 1918, ex coll. PR.

Cacoecia reticulana HBN.

Sikornik, 12 VII 1911, ex coll. PR.

Cacoecia favillaceana HBN.

Łódź, 6 VI 1909, ex coll. KRCZ.

6 ok., Nałęczów, 11 V - 3 VI, leg. KRM.

Cacoecia piceana L.

♀, Chodecz, VII 1925, leg. WĘG.

2 ♀ ♀, Jedlanka, 9 i 13 VII 1932, leg. KRM.

2 ♀ ♀, Rudka, 21 i 22 VII 1932, leg. KRM.

♂, leśn. Paprocice, 10 VI 1931, leg. STCH.

♀, Nałęczów, 23 VI 1934, leg. KRM.

♀, Jaremcze, 28 VII 1933, leg. ŚW.

Cacoecia podana Sc.

4 ok., Czombrów, 18 VI 1926, 26 VII i 3 VIII 1928, leg. KRP.

Kodeń, 19 VI 1932, leg. ŚW.

Puszcza Białowieska, 15 VIII 1922, leg. GszT., 23 VII 1932, leg. FEL.

Kielce, 9 VII 1909, leg. SŁ.

Słowik, 30 VI 1910, leg. SŁ.

*Cacoecia xylostean*a L.

2 ok., Czombrów, 26 VII i 3 VIII 1928, leg. KARP.

Chodecz, VII 1925, leg. WĘG.

Pińczów, 30 VI 1931, leg. ŚW.

Cacoecia rosana L.

Białe Ługi, 12 VII 1930, leg. KRM.

Minaki, 21 VII 1930, leg. KRM.

2 ok., Korośna, 18 i 19 VII 1930, leg. KRM.

- Cacoecia sorbiana* HBN.
Kazimierz, 16 VI 1930, leg. ŚW.
- Cacoecia histrionana* FROEL.
Kraków, 1 VII 1912, ex coll. PR.
- Cacoecia musculana* HBN.
Nałęczów, 21 V 1927, leg. KRM.
- Cacoecia strigana* HRN.
7 ok., Rudka, zagajniki, 21 i 22 VII 1932, leg. KRM.
3 ok., Górna Niwa, 10, 11 i 16 VI 1931, leg. JUD.
- Cacoecia semialbana* GN.
4 ok., Czombrów, 2, 4 i 5 VII 1927 i 3 VIII 1928, leg. KARP.
Świteź, 29 VII 1930, leg. KRM.
Korośna, 9 VII 1930, leg. KRM.
- Cacoecia costana* F.
Biała Podlaska, 18 VIII 1933, leg. AD.
Nowa Jedlanka, 3 VIII 1932, leg. KRM.
7 ok., Kraków, 27 V 1911, 30 V—28 VI 1913, ex coll. PR.
- Pandemis ribeana* HBN.
Pospolity od końca czerwca, przez lipiec i sierpień, wyjątkowo w maju (Nałęczów, 22 V 1927, leg. KRM.). Łowiony był nad Świtezią (KRM.), w Chodczu (WĘG.), w Uścimowie i Starej Jedlance (KRM.), w Kielcach (SL.), oraz w Brzostówce (KRM.), Górnej Niwie (JUD.) i Nałęczowie (KRM.).
- Pandemis heparana* SCHIFF.
Również dość pospolity od maja do sierpnia w Toruniu (WĘG.), Chodczu (WĘG.), Jedlance, Brzostówce i Nałęczowie (KRM.).
- Tortrix ochreana* HBN.
W zbiorach Państwowego Muzeum Zoologicznego w Warszawie znajdują się dwa stare okazy tego gatunku opatrzone etykietką „Kraków”.
- Tortrix politana* Hw.
Jedlanka, las sosnowy, 11 VII 1932, leg. KRM.
Rudka, 21 VII 1932, leg. KRM.
- Tortrix cinctana* SCHIFF.
Chodecz, VII 1925, leg. WĘG.

- 3 ok., Jedlanka, las sosnowy, 5, 11, 13 VII 1932, leg. KRM.
- Kaznów, 12 VII 1931, leg. KRM.
- 4 ok., Kraków, ex coll. P. M. Z.
- Tortrix ministrana* L.
Tuchola, V 1921, ex coll. Św.
Kodeń, 19 VI 1932, leg. Św.
7 ok., Brzostówka, 29 V—11 VI 1932, 12—17 VI 1933, leg. AR.
3 ok., Nałęczów, 29 V i 3 VI 1927, leg. KRM.
- Tortrix forskaleana* L.
Chodecz, VII, 1925, leg. WĘG.
Puszcza Białowieska, 2 VIII 1932, leg. FEL.
- Tortrix convayana* F.
2 ok., Kraków, Ogród Botaniczny, 31 V 1918, ex coll. PR.
- Tortrix loefflingiana* L.
2 ok., Panieńskie Skały, 18 VI 1911, ex coll. PR.
2 ok., Mników, 29 VI 1913, ex coll. PR.
- Tortrix forsterana* F.
Białe Ługi, 12 VII 1930, leg. KRM.
3 ok., Korośna, 9 i 11 VII 1930, leg. KRM.
- Tortrix viburniana* F.
Rudka, 22 VII 1932, w lesie na *Vaccinium uliginosum* L., leg. KRM.
- Tortrix paleana* HBN.
3 ok., Korośna, podmokłe łąki, 15, 16, 18 VII 1930, leg. KRM.
4 ok., Rudka, zagajniki, 21, 22 VII 1932, leg. KRM.
Brzostówka, 14 VII 1931, leg. KRM.
Górna Niwa, 8 VII 1931, leg. JUD.
3 ok., Kraków, 4 i 21 VII 1913, ex coll. PR.
Bieszczady, Pikuj, Cisna, 10 VII 1928, leg. WĘG.
- Tortrix rusticana* HBN.
Brzostówka, 29 V 1933, leg. AR.
6 ok., Nałęczów, 16, 21 V, 23 VII 1927, leg. KRM.
- Tortrix diversana* HBN.
Kielce, 30 VI 1909, leg. SZ.

Nephodesme osseana Sc.

4 ok., Korošna, 14, 18 VII 1930, leg. KRM.

Kaznów, 8 VIII 1931, leg. KRM.

Łódź, 4 VII 1909, leg. KRCZ.

2 ok., Górna Niwa, 10 i 29 VI 1931, leg. JUD.

Nephodesme argentana Cl.

Czarnohora, ± 1600 m, 29 VII 1933, leg. Św.

Nephodesme nubilana Hbn.

Łódź, 22 VI 1909, leg. KRCZ.

Wołowice, 6 VI 1918, ex coll. PR.

Tortricodes tortricella Hbn.

5 ok., Panieńskie Skąły, 25 VIII 1914, ex coll. PR.

5 ok., Kraków, 4 III 1912, 3 IV 1913, 23 III 1914, ex coll. PR.

Clysia ambiguella Hbn.

Panieńskie Skąły, 22 V 1913, ex coll. PR.

Phalonia badiana Hbn.

6 ok., Korošna, wilgotne łąki, 16, 25 VII 1930, leg. KRM.

Phalonia cnicana DBLD.

2 ok., Nałęczów, wilgotne łąki, 1, 2 VI 1927, leg. KRM.

Phalonia kindermanniana Tr.

Chodecz, VII 1925, leg. WĘG.

Łódź, 30 VI 1909, leg. KRCZ.

Pińczów, 14 VIII 1932, ex coll. Św.

Górna Niwa, 10 VII 1931, leg. JUD.

Phalonia richteriana F. R.

Brześć, 11 VIII 1933, leg. KRM.

Phalonia smeathmanniana F.

Łowiony w czasie od 25 kwietnia do 11 sierpnia w puszczy Białowieskiej (FEL.), Nowej Jedlance, Rudce i Kaznowie (KRM.), Brzostówce (AR.), Brześciu (KRM.), Łodzi (KRCZ.), Krakowie i Dębnikach (PR.), Górnej Niwie (JUD.), Nałęczowie (KRM.) i na Czarnohorze (1600 m, Św.).

Phalonia implicitana Wck.

Łowiony, w czasie od 22 maja do 8 sierpnia, w puszczy Białowieskiej (FEL.), Nowej Jedlance, Kaznowie, Brzostówce i Nałęczowie (KRM.) i Górnej Niwie (JUD.).

- Phalonia ciliella* HBN.
2 ok., Kraków, Ogród Botaniczny, 13 VIII 1920, ex coll. PR.
- Phalonia sabulicola* WLSM.
Nałęczów, wąwozy, 23 V 1927, leg. KRM.
Skała Kmity, 12 V 1913, ex coll. PR.
- Phalonia dubitana* HBN.
Świtez, 28 VII 1930, leg. KRM.
Sikornik, 11 V 1911, ex coll. PR.
- Phalonia posterana* Z.
Puszcza Białowieska, 31 VII 1932, leg. FEL.
2 ok., Nowa Jedlanka, 9, 12 VII 1932, leg. KRM.
2 ok., Brzostówka, 6 VII 1931, 15 I VII 1932, leg. KRM., AR.
2 ok., Brześć, 11 VIII 1933, leg. KRM.
3 ok., Pińczów, 19 VII 1932, 24, 25 VII 1933, ex coll. Św.
2 ok., Górna Niwa, 10, 18 VII 1931, leg. JUD.
- Phalonia phaleratana* HS.
16 ok., Nowa Jedlanka, 26 VII—6 VIII 1932, na światło, leg. KRM.
Rudka, zagajnik sosnowy, 22 VII 1932, leg. KRM.
2 ok., Brzostówka, 18 VII 1931, 25 VII 1932, leg. KRM., AR.
2 ok., Górna Niwa, 10, 18 VII 1931, leg. JUD.
- Phalonia walsinghamana* PIERCE
Okolice Krakowa, V 1912, ex coll. PR.
- Phalonia manniana* FR.
Korośna, 23 VIII 1930, leg. FEL.
Czerna, 20 V 1918, ex coll. PR.
- Phalonia udana* GN.
Brzostówka, 6 VII 1931, leg. KRM.
Puszcza Niepołomska, 9 V 1918, ex coll. PR.
- Phalonia mussehliana* TR.
Świtez, 19 VIII 1930, leg. KRM.
Korośna, 24 VII 1930, leg. KRM.
Brzostówka, 25 VII 1932, leg. AR.
- Phalonia hatrmanniana* CL.
Tuchola, V 1921, ex coll. Św.

2 ok., Nałęczów, 21 V 1927, leg. KRM., 4 V 1930, leg. Św.

Euxanthis straminea Hw.

2 ok., Pińczów, 14 VIII 1932, ex coll. Św.

Krzemionki, 25 V 1913, ex coll. PR.

2 ok., Górna Niwa, leg. JUD.

Euxanthis hamana L.

2 ok., Kaznów, 12 VII 1931, leg. KRM.

4 ok., Brzostówka, 6, 11 VII 1931, leg. KRM., 16 VII 1932, leg. AR.

3 ok., Pińczów, 14 VIII 1932, 8 VII 1933, ex coll. Św.
Górna Niwa, 18 VI 1931, leg. JUD.

Euxanthis amiantana HBN.

W zbiorach Państwowego Muzeum Zoologicznego znajduje się okaz tego gatunku z etykietką „Kraków”.

Euxanthis hilarana HS.

Stara Jedlanka, 21 VII 1932, leg. KRM.

Hysterosia inopiana Hw.

Puszcza Białowieska, 19 VII 1932, leg. FEL.

Nowa Jedlanka, 9 VII 1932, leg. KRM.

2 ok., Brzostówka, 8, 14 VII 1931, leg. KRM.

Evetria turionana HBN.

Kraków, 19 V 1914, ex coll. PR.

Evetria buoliana SCHIFF.

Liczny w lipcu w zagajnikach i lasach sosnowych, łowiony był we Włocławku (WĘG.), Rudce (KRM.), Brzostówce (KRM.), Kielcach (SL.) i Zagnańsku (JACZ.).

Evetria resinella L.

Czerna, 20 V 1918, ex coll. PR.

Bolechowice, 24 V 1914, ex coll. PR.

Argyroploce salicella L.

Jedlanka, 12 VII 1932, leg. KRM.

Kielce, 10 VII 1909, leg. SL.

Kraków, 13 VI 1920, ex coll. PR.

Swoszowice, 16 VI 1914, ex coll. PR.

Zabierzów, 12 VI 1910, ex coll. PR.

Argyroploce betulaetana Hw.

Czombrów, 7 VII 1927, leg. KRM.

Chłdecz, VII 1925, leg. WĘG.

Orzechów, 23 VIII 1925, leg. KRM.

Argyroploce sororculana ZETT.

3 ok., Panieńskie Skały, 16, 22 V 1913, 31 V 1914, ex coll. PR.

Argyroploce ochroleucana HBN.

Górna Niwa, 6 VII 1931, leg. JUD.

Argyroploce dimidiana SODOF.

Jedlanka, 13 VII 1932, leg. KRM.

Nowa Jedlanka, 2 VIII 1932, leg. KRM.

Brzostówka, 29 V 1933, leg. AR.

2 ok., Panieńskie Skały, 16 V 1913, ex coll. PR.

Argyroploce penthinana GN.

Kraków, park Jordana, 4 VII 1920, ex coll. PR.

Argyroploce siderana TR.

Panieńskie Skały, 21 VI 1913, ex coll. PR.

Argyroploce schulziana F.

Czombrów, 25 VII 1928, leg. KRM.

Walówka, 26 VII 1930, leg. KRM.

8 ok., Minaki, wrzosowisko, 22 VII 1930, leg. KRM.

3 ok., Jedlanka, wrzosowisko, 23, 26 VII 1932, leg. KRM.

Rudka, 26 VII 1932, leg. KRM.

2 ok., Czarnohora (1350 m), 29 VII 1934, ex coll. ŚW.

Argyroploce bifasciana HW.

Nałęczów, 12 VII 1926, leg. KRM.

Argyroploce charpentierana HBN.

Czarnohora (1700), pod Howerlą, 29 VII 1933, ex coll.

ŚW. i 2 ok., pod Breskułem, 20 VIII 1935, leg. AD., KRM

Argyroploce hercyniana TR.

Łódź, 12 VI 1909, leg. KRCZ.

Argyroploce umbrosana FRR.

2 ok., Brzostówka, 12 VII 1933, leg. AR.

Łódź, 23 VI 1909, leg. KRCZ.

Argyroploce cespitana HBN.

Pospolity w lasach i zagajnikach, łowiony był w lipcu w Chodczu (WĘG.), Jedlance i Rudce (KRM.).

Argyroploce antiquana HBN.

Łódź, 9 VI 1909, leg. KRCZ.

4 ok., Brzostówka, 8 i 14 VII, 3 VIII 1931, leg. KRM.

54 ok., Górna Niwa, 10 VI—15 VII 1931, leg. JUD.
Nałęczów, 19 VII 1927, leg. KRM.

Argyroploce ericetana WSTW.

Korośna, 20 VII 1930, leg. KRM.

Brzostówka, VII 1932, leg. AR.

3 ok., Kraków, VII 1912, 12, 15 VII 1918, ex coll. PR.

3 ok., Górna Nowa, 6, 10 VII 1931, leg. JUD.

Argyroploce striana SCHIFF.

2 ok., Korośna, 16, 22 VII 1930, leg. KRM.

Brzostówka, 14 VII 1931, leg. KRM.

2 ok., Pińczów, 14 VIII 1932, ex coll. ŚW.

2 ok., Górna Niwa, 3, 18 VII 1931, leg. JUD.

2 ok., Nałęczów, 12 VII 1926, leg. KRM.

v. *purpurana* Hw.

6 ok., Górna Niwa, 11 VI—15 VII 1931, leg. JUD.

Argyroploce rufana SCOP.

Czombrów, 31 1930, leg. KRM.

2 ok., Kraków, VI 1912, 25 VI 1913, ex coll. PR.

Puszcza Niepołomska, 27 VI 1913, ex coll. PR.

Argyroploce arbutella Z.

Okolice Krakowa, VI 1912, ex coll. PR.

Phiaris metallicana HBN.

Brzostówka, 3 VII 1933, leg. AR.

Phiaris nebulosana ZETT.

W drugim tomie „Fauny Motyli Polski” na stronie 109 SCHILLE wymienia ten gatunek z Nowicz w okolicach Wilna, oraz v. *sudetana* STNDF. z Trok i Gładkiszek, również z okolic Wilna. Dzięki uprzejmości p. prof. dr. J. PRÜFFERA otrzymałem te okazy do zbadania i okazało się, że okazy oznaczone jako *Ph. nebulosana* HBN. należy uznać za *Argyroploce schulziana* Z., a oznaczone jako v. *sudetana* STNDF. — za *Argyroploce rufana* Sc. *Phiaris nebulosana* ZETT. nie jest zatem dotychczas stwierdzony z okolic Wilna. Natomiast niezrozumiałem jest, dłaczego SCHILLE, omawiając gatunek pokrewny, *Phiaris metallicana* HBN., zaliczył do niego v. *irriguana* HS. (Tatry w ostatnich dniach sierpnia w krainie kosodrzewu do 1675 m wysok., Now.), gdyż nazwa ta jest uznana za synonim *Ph. nebulosana* ZETT. Nie-

stety okazów NOWICKIEGO nie miałem możliwości sprawdzić, byłoby to jedyne stanowisko tego gatunku znane w Polsce.

Ancylis derasana HBN.

Kielce, 14 VI 1909, leg. SŁ.

2 ok., Panieńskie Skały, 16 V 1913, ex coll. PR.

2 ok., Puszcza Niepołomska, 9 V 1918, ex coll. PR.

Ancylis lundana F.

7 ok., puszcza Darżłubska, 29 VII 1930, leg. WĘG.

2 ok., Czombrów, 3 VIII 1928, leg. KRM.

Kazimierz, 8 VI 1930, leg. ŚW.

6 ok., Nałęczów, 9—30 V 1927, leg. KRM.

Ancylis siculana HBN.

Tuchola, V 1921, ex coll. ŚW.

Łódź, 9 VI 1909, leg. KRCZ.

3 ok., Brzostówka, 20—28 V 1933, leg. AR.

Ancylis upupana TR.

Panieńskie Skały, 22 V 1913, ex coll. PR.

Ancylis lactana F.

2 ok., Nałęczów, 21 V, 1 VI 1927, leg. KRM.

Ancylis uncana HBN.

Brzostówka, 20 V 1933, leg. AR.

Ancylis diminutana HBN.

Łódź, 9 VI 1909, leg. KRCZ.

Polychrosis artemisiana Z.

Nowy gatunek dla Polski, znany z Europy środkowej z wyjątkiem Angli i Holandji, z Europy południowej, Finlandji, południowej Szwecji i Bitynji.

♀, Brześć, 11 VII 1933, leg. KRM. Wypłoszony w dzień z dziewanny porastającej ugór między twierdzą i miastem.

Lobesia permixtana HBN.

Kazimierz, 9 VI 1930, ex coll. ŚW.

Bactra lanceolana HBN.

Pospolity na terenach podmokłych, szczególnie na torfowiskach, łowiony w lipcu i sierpniu, nad Świteznią, w Jedlance, Nowej Jedlance i Walerjanowie (KRM.), Kaznowie (ARC.) i Brzostówce (AR.).

Bactra furfurana Hw.

4 ok., Nowa Jedlanka, 30 VII, 2 VIII 1932, leg. KRM.,
Stawki Dębnickie, 30 VIII 1919, ex coll. PR.

Semasia profundana F.

Jezioro Żarnowieckie, 31 VII 1930, leg. WĘG.

Semasia rufimitrana Hs.

Uścimów, 19 VII 1932, leg. KRM.

2 ok., Nowa Jedlanka, 3 VIII 1932, leg. KRM.

2 ok., Brzostówka, 8 VII 1931, leg. KRM., 15 VII 1932,
leg. AR.

4 ok., Zagnańsk, VII 1930, (okazy dostarczone mi przez
prof. Z. MOKRZECKIEGO).

3 ok., Kraków, 19 VI 1913, ex coll. PR.

Semasia nanana TR.

3 ok., Kraków, 26 V, i park Jordana, 4 VII 1920, ex
coll. PR.

Biały Prądnik, 17 VI 1919, ex coll. PR.

Panieńskie Skały, 22 V 1913, ex coll. PR.

Semasia opressana TR.

4 ok., Kodeń, 19 VI 1932, leg. ŚW.

Semasia cruciana L.

Walówka, 31 VII 1930, leg. KRM.

Semasia incarnana Hw.

Czombrów, 3 VIII 1928, leg. KRM.

Korośna, 9 VII 1930, leg. KRM.

Cieniewicze, 14 VII 1930, leg. KRM.

Brzostówka, 16 VII 1931, leg. KRM.

Semasia neglectana DUP.

Kodeń, 19 VI 1932, ex coll. ŚW.

2 ok., Kraków, Ogród Botaniczny, 17 VI 1918, ex coll.
PR.

Bielany, 7 VII 1918, ex coll. PR.

Krzemionki, 15 V 1918, ex coll. PR.

Czerna, 20 V 1918, ex coll. PR.

Semasia ramella Lc.

Cieniewicze, 14 VII 1930, leg. KRM.

Semasia ustomaculana CURT.]

Cieniewicze, 14 VII 1930, leg. KRM.

- Semasia nitidulana* Z.
Panieńskie Skały, 22 V 1913, ex coll. PR.
- Semasia fractifasciana* Hw.
2 ok., Tuchola, V 1921, ex coll. Św.
Rudka, 21 VII 1932, leg. KRM.
Nałęczów, 16 V 1927, leg. KRM.
- Semasia trimaculana* DON.
5 ok., Kraków, Ogród Botaniczny, 17, 21 VI, 4 VII 1918
9 VI 1919, ex coll. PR.
- Semasia conterminana* HS.
2 ok., Brzostówka, 15 i 25 VII 1932, leg. AR.
- Semasia hypericana* HBN.
Pospolity w lipcu i sierpniu w Baranowiczach (AR.),
Korośnie (KRM.), puszczy Białowieskiej (FEL.), Brzo-
stówce (AR., KRM.), Górnej Niwie (JUD.) i Tomaszo-
wie Lubelskim (WĘG.)!
- Thiodia citrana* HBN.
Okolice Krakowa, VII 1912, ex coll. PR.
- Notocelia roborana* TR.
Korośna, 18 VII 1930, leg. KRM.
Puszcza Białowieska, 30 VII 1932, leg. FEL.
Brzostówka, 8 VII 1931, leg. KRM.
Kielce, 5 VIII 1909, leg. ŚL.
- Epiblema hübneriana* Z.
Łódź, 19 VI 1909, leg. KRCZ.
Górna Niwa, 13 VII 1931, leg. JUD.
- Epiblema infidana* HBN.
Kodeń, 14 VIII 1925, ex coll. Św.
- Epiblema cana* Hw.
Brzostówka, 18 VII 1931, leg. KRM.
- Epiblema foenella* L.
Puszcza Białowieska, 19 VII 1932, leg. FEL.
Uścimów, 19 VIII 1931, leg. KRM.
6 ok., Nowa Jedlanka, 9, 11, 28 VII 1932, leg. KRM.
Brzostówka, 8 VII 1931, leg. KRM.
- ab. *unicolor* SEITZ.
Kaznów, 5 VII 1932, leg. AR.
- Epiblema similana* HBN.
Świtez, 4 IX 1929, leg. KRM.

- Epiblema subocellana* DON.
Nałęczów, 16 V 1927, leg. KRM.
- Epiblema demarniana* FR.
Panieńskie Skały, 18 VI 1911, ex coll. PR.
- Epiblema immundana* FR.
Czombrów, 23 VIII 1929, leg. KRM.
Nowa Jedlanka, 29 VII 1932, leg. KRM.
- Epiblema tetraquetra* HW.
3 ok., Łódź, 18 V, 5, 27 VI 1909, leg. KRCZ.
Brzostówka, 29 V 1933, leg. AR.
2 ok., Nałęczów, 29 V 1927, leg. KRM., 3 V 1930, ex coll. Św.
- Epiblema cinerana* HW.
7 ok., Romany, na pniach osin, 18 VII 1930, leg. KRM.
5 ok., Białe Ługi, na pniach osin, 12 i 24 VII 1930, leg. KRM.
Cieniewiczze, na pniu osiny, 14 VII 1930, leg. KRM.
Brzostówka, 15 VII 1931, leg. KRM.
Kielce, 10 VII 1909, leg. SŁ.
Nałęczów, 24 VI 1934, leg. KRM.
- Epiblema penkleriana* FR.
2 ok., Korośna, 20 VII i 2 VIII 1930, leg. KRM.
Nałęczów, 24 VI 1934, leg. KRM.
- Epiblema tedella* CL.
Łódź, 20 V 1909, leg. KRCZ.
2 ok., Nałęczów, 21, 22 V 1927, leg. KRM.
- Epiblema bilunana* HW.
3 ok., Łódź, 14, 17 VI 1909, leg. KRCZ.
- Epiblema solandriana* L.
2 ok., Panieńskie Skały, 21 VI 1913, 5 X 1919, ex coll. PR.
5 ok., Sikornik, 1 VIII 1919, ex coll. PR.
- f. *sinuana* HBN.
Świteż, 27 VII 1930, leg. KRM.
- Epiblema sordidana* HBN.
Brzostówka, 9 X 1933, leg. AR.
2 ok., Kraków, 24 IX 1913, i park Jordana, 4 VII 1920, ex coll. PR.

Hemimene petiverella L.

jeziorno Żarnowieckie, 31 VII 1930, leg. WĘG.
 2 ok., puszcza Drażłubska, 29 VII 1930, leg. WĘG.
 2 ok., Czombrów, 26 VII 1928, leg. KRM.
 puszcza Białowieska, 23 VII 1921, ex coll. PR.
 4 ok., Rudka, 22 VII 1932, leg. KRM.

Hemimene politana HBN.

3 ok., puszcza Białowieska, 23 VII 1921, ex coll. PR.
 3 ok., Sikornik, 28 VII i 1 VIII 1919, ex coll. PR.
 Dębniaki, 30 VII 1919, ex coll. PR.

Hemimene acuminatana Z.

okolice Krakowa, VI 1912, ex coll. PR.

Hemimene simpliciana Hw.

2 ok., Nowa Jedlanka, do światła, 3 VIII 1932, leg.
 KRM.
 Sikornik, 1 VIII 1919, ex coll. PR.

Laspeyresia nigricana STPH.

Korośna, 9 VII 1930, leg. KRM.
 Panieńskie Skąły, 13 VII 1913, ex coll. PR.

Laspeyresia pactolana Z.

Jedlanka, las sosnowy, 13 VII 1932, leg. KRM.
 Biały Prądnik, 1 V 1918, ex coll. PR.

Laspeyresia perlepidana Hw.

Tuchola, V 1921, ex coll. ŚW.
 Czerna, 18 IV 1920, ex coll. PR.

Laspeyresia pallifrontana Z.

Nałęczów, 21 V 1927, leg. KRM.

Pammene regiana Z.

Panieńskie Skąły, 21 VI 1911, ex coll. PR.

Pammene rhediella CL.

Sikornik, 5 V 1911, ex coll. PR.
 Kraków, 19 IV 1918, ex coll. PR.

 WYKAZ LITERATURY.

1. ADAMCZEWSKI St. Badania nad morfologią i ekbologią gatunków rodzaju *Cnephasia* CURT. (*Lep.*, *Tortricidae*) oraz rozmieszczeniem ich w Polsce. Ann. Mus. Zoolog. Polon., Warszawa. (Praca w druku).
2. FILIPJEV N. *Peronea* (*Acalla* auct.) *scabrana* SCH. — bona species. Ann. du Mus. Zoolog. de l'Acad. des Sc. de l'URSS, Leningrad, 1929, pp. 507—512.

3. FILIPJEV N. Übersicht der ostsibirischen Arten der Gattung *Peronea* CURTIS, (*Lepidoptera*, *Tortricidae*). Ibidem, 1930, pp. 497—528.
4. HEINEMANN H. Die Schmetterlinge Deutschlands und der Schweiz. Klein-schmetterlinge, Bd. I, Heft I, Die Wickler, Braunschweig, 1863.
5. HERING M. Die Schmetterlinge. Die Tierwelt Mitteleuropas. Ergänzungsband I, Leipzig, 1932.
6. KENNEL J. Die palaearktischen Tortriciden. Stuttgart, 1921.
7. KREMKY J. Polskie gatunki motyli należące do rodzaju *Nephodesme* HBN, (*Tortricidae*). Ann. Mus. Zoolog. Polon., Warszawa, 11, 1935, pp. 117-131.
8. KREMKY J. i MASŁOWSKI M. Studja nad niektórymi gatunkami z rodzaju *Hemimene* Hb. (*Lepidoptera*, *Tortricidae*). Ann. Mus. Zoolog. Polon., Warszawa, 10, 1933, pp. 61—95.
9. MOKRZECKI Z. Sprawozdanie z działalności zakładu ochrony lasu i entomologii w Skierniewicach 1924—1927. Polskie Pismo Entomolog., Lwów, 6, 1928. zeszyt 3—4, pp. 1—61.
10. MÜLLER-RUTZ J. Zur Artberechtigung einiger Pyraliden- und Tortricidenformen. Mitteil. der Schweiz. entomol. Gesellsch., Bern, 14, Heft 4, 1929, pp. 125—138.
11. PETERSEN W. Lepidopteren-Fauna von Estland (Eesti), Teil II, Tallinn—Reval, 1924.
12. PETERSEN W. Nachträge zur Lepidopterenfauna von Estland. Korrespondenzbl. des Naturforsch. Vereins zu Riga, Riga, 60, 1930, pp. 89—101.
13. PIERCE F. N. and METCALFE J. W. Descriptions of three new species of British *Tortricidae*. The Entomologist's Monthly Mag., London, 3 ser., 1, 1915, pp. 8—11.
14. PIERCE F. N. and METCALFE J. W. Descriptions of two further additions to the British *Tortricina*. Ibidem, pp. 324—327.
15. PIERCE F. N. and METCALFE J. W. The Genitalia of the Group *Tortricidae* of the *Lepidoptera* of the British Islands. Warmington, 1922.
16. PIERCE F. N. and METCALFE J. W. On *Hemimene flavidorsana* KNAGGS, *questionana* ZELL., *alpinana* TR., *politana* HB., and *petiverella* L. (*Lep. Tortricidae*). The Entomologist, London, 67, 1934, pp. 1—4.
17. PIERCE F. N. and METCALFE J. W. *Hemimene alpinana* TR. (*Lep. Tortricidae*). Ibidem, 68, 1935, pp. 77—78.
18. ROMANISZYN J. Nowe lub rzadkie motyle dla fauny Polski. Polskie Pismo Entomolog., Lwów, 13, 1934, pp. 183—187.
19. SCHILLE F. Fauna motyli Polski. Tom II. Prace Monogr. Kom. Fizjogr. P. A. U., Kraków, 7, 1931.
20. SZULCZEWSKI J. W. Przyczynek do fauny motyli drobnych Poznania i okolicy. Polskie Pismo Entomolog., Lwów, 11, 1932, pp. 119—132.
21. TOLL S. Die Tortricidenfauna der Umgebung von Bydgoszcz und der staatlichen Oberförsterei Jamy. Ibidem, 9, 1930, pp. 65—86.
22. TOLL S. Beitrag zur Tortricidenfauna der Wojewodschaften Poznań und Pomorze. Ibidem, 10, 1931, pp. 59—68.

RÉSUMÉ.

Dans la première partie de ce travail je traite les Tortricides de Mazowsze (Pologne). Tous les matériaux que j'avais à ma disposition au cours de mon travail je les déterminais en me basant sur la structure de l'appareil copulateur des deux sexes.

N'ayant pas la possibilité de comparer les matériaux étudiés avec les types descriptifs, j'ai profité, au cours de mes recherches, de l'ouvrage fondamental de PIERCE et METCALFE (1922). En outre j'ai consulté les travaux de FILIPIEV (1929, 1930), celui de MÜLLER-RUTZ (1929) et de PETERSEN (1930).

Outre les matériaux étudiés par moi-même, j'ai pris en considération les données de MOKRZECKI (1928), mais n'ayant pu les vérifier, je les donne à la responsabilité du celui-ci.

Au total je donne la liste de 233 espèces, ce qui fait 55% du nombre totale des espèces connues de toute la Pologne; 11 espèces sont nouvelles pour notre pays: *Acalla scabrana* SCH., *A. fissurana* PIERCE & METC., *Lozopera dilucidana* STPH., *Phalonia griseolana* PETERSEN, *Ph. sabulicola* WLSGHM., *Ph. ostrinana* GN., *Ph. walsinghamana* PIERCE, *Argyroploce tiedemanniana* Z., *Epiblema hübniana* Z., *E. cinerana* HAW. et *Laspeyresia amplana* HBN.

En ce qui concerne la faune de Mazowsze, j'en exclue *Acalla maccana* TR., car, après avoir étudié l'appareil copulateur, je suis arrivé à la conviction, que c'est *Acalla hastiana* L.

Les espèces: *Argyroploce sellana* HBN., *Pammene flexana* Z., *Cnephasia communana* HS., *C. chrysantheana* DUP. et *C. virgaureana* TR. je les considère, ainsi que le font PIERCE et ADAMCZEWSKI, comme étant des espèces distinctes, en me basant sur la structure différente de leurs appareils copulateurs, tandis que je rattache la forme *Argyroploce purpurana* HAW. à l'espèce *A. striana* SCHIFF. et non à *A. rufana* Sc.

Je prouve ensuite que les espèces *Acalla fissurana* PIERCE & METC., *Phalonia degreyana* [McLACHL. et *Ph. walsinghamana* PIERCE font leur apparition non seulement en Angleterre mais aussi sur le continent de l'Europe, car je les constate pour les diverses régions de la Pologne. En outre j'élargie la limite sud-est de la distribution géographique de la *Phalonia sabulicola* WLSGHM. connue jusqu'à présent d'Angleterre et de Finlande et maintenant trouvée aussi en Pologne.

Parmi les espèces plus intéressantes connues de l'Europe

septentrionale je cite pour Mazowsze les espèces suivantes: *Argyroploce tiedemanniana* Z., *A. lediana* L., *Epiblema hübnneriana* Z., *Phalonia griseolana* PETERSEN et *Semasia nitidulana* Z.; parmi les espèces boréo-alpines je donne: *Argyroploce schulziana* F., *A. palustrana* Z., *A. bipunctana* F., *Phiaris metallicana* HBN., *Cymolomia hartigiana* RTZB. et *Epiblema grandaevana* Z. Les deux espèces de montagnes, à savoir: *Cacoecia aeriferana* HS. et *Laspesya zebiana* RTZB. vivant sur la *Larix* ont été probablement introduites en Mazowsze avec cet arbre.

L'espèce assez intéressante est aussi *Phalonia ostrinana* GN. qui jusqu'à présent passait pour espèce méditerranéenne. La Styrie était considérée pour cette espèce comme la limite du Nord. L'apparition de cette espèce en Mazowsze et même dans les environs de Bydgoszcz (voiev. de Poznań, aux confins de la Poméranie Polonaise) fait passer la limite septentrionale à peu près jusqu'au Baltique.

Une des espèces qui non moins offrent beaucoup d'intérêt est *Lozopera dilucidana* STPH. On la rencontrait jusqu'à présent aux bords des mers de l'Europe (Angleterre, Suède méridionale, Sicile, Bessarabie et probablement Allemagne).

Au point de vue d'écologie, le groupe des espèces caractéristiques pour les marecages et les prés humides est composé des espèces suivantes: *Acalla lipsiana* SCHIFF., *Philedone prodromana* HBN., *Cacoecia costana* F., *Tortrix paleana* HBN., *Phalonia badiana* HBN., *Ph. mussehiana* TR., *Argyroploce micana* HBN., *A. urticana* HBN., *A. umbrosana* FR., *A. antiquana* HBN., *Bactra lanceolana* HBN., *B. furfurana* HAW. et *Epiblema expallidana* HAW.

Les tourbières couvertes de *Vaccinium uliginosum* L. et *Ledum palustre* L. sont caractérisées par les espèces suivantes: *Argyroploce lediana* L., *A. bipunctana* F., *A. mygindana* SCHIFF. et *Ancylis myrtillana* TR.

Des friches ont une faune différente, surtout celles qui se trouvent le long de la foie ferrée couvertes avant tout d'*Artemisia campestris* L. et d'*Achillea millefolium* L.: *Cacoecia strigana* HBN., *Phalonia kindermanniana* TR., *Ph. richteriana* FR., *Ph. griseolana* PETERSEN, *Ph. dipoltella* HBN., *Euxanthis hilarana* HS., *Hysterosia inopiana* HAW., *Argyroploce rufana* Sc., *Semasia fractifasciana* HAW., *Thiodia citrana* HBN., *Epiblema infidana* HBN., *Hemimene*

petiverella L., *H. flavidorsana* KNAGGS., *H. politana* HBN. et *H. incognitana* KREMKY & MASL.

Sur des friches sèches sabloneuses et couvertes d'*Arctostaphylos uva-ursi* L. voltige *Argyroploce arbutella* Z., tandis que dans les jeunes boqueteaux de pins ont trouve *Tortrix cinctana* SCHIFF. et *Evetria buoliana* SCHIFF. Les forêts conifères sont fréquentées par: *Cacoecia piceana* L., *Evetria turionana* HBN., *E. buoliana* SCH., *E. pinivorana* Z. et *Argyroploce hercyniana* TR. Spécialement pour *Pinus* il faut citer: *Evetria duplana* HBN., *E. retiferana* VOCKE, *E. resinella* L., *Argyroploce bifasciana* HW. et *Laspeyresia cosmophorana* TR., tandis que pour *Picea* les plus caractéristiques sont: *Cymolomia hartigiana* RTZB., *Semasia nanana* TR., *Epiblema tedella* CL. et *Laspeyresia pactolana* Z.

Les forêts feuillues mélangées sont caractérisées par: *Acalla fissurana* PIERCE & METC., *A. ferrugana* TR., *Epagoge grotiana* F., *E. gnomana* CL., *Cacoecia reticulana* HBN., *C. favillaceana* HBN., *C. crataegana* HBN., *C. xylosteania* L., *C. rosana* L., *C. sorbiana* HBN., *C. musculana* HBN., *C. lecheana* L., *Pandemis corylana* F., *P. ribeana* HBN., *P. heparana* SCHIFF., *Tortrix ministrana* L., *T. diversana* HBN., *Argyroploce variegana* HBN. et *Semasia incarnana* HUFN.

Les boqueteaux et les maquis feuillus sont habités par: *Philodone gerningana* SCHIFF., *Clysia ambiguella* HBN., *Phiaris arcuella* CL., *Ancylis derasana* HBN., *A. lundana* F. et *A. siculana* HBN.

Pour *Quercus* je cite: *Acalla literana* L., *Tortrix loeflingiana* L., *T. viridana* L., *Ancylis mitterbacheriana* SCHIFF., *Semasia corticana* HBN., *Laspeyresia splendana* HBN., *Pammene argyrana* HBN. et *P. flexana* Z., tandis que pour les forêts, où domine *Betula* et *Salix caprea*, je cite: *Acalla niveana* F., *Phalonia nana* HW., *Argyroploce capreana* HBN., *A. corticana* HBN., *A. betulatana* HW., *A. sororculana* ZETT., *A. dimidiana* SODOF, *Ancylis upupana* TR., *A. biarcuana* STPH., *Epiblema demarniana* FR., *E. tetraquetra* HW., *E. bilunana* HW. et *Laspeyresia servillana* DUP. Dans les endroits, où pousse *Populus tremula*, apparaissent: *Argyroploce branderiana* L., *Ancylis laetana* F., *Semasia ramella* L., *S. minutana* HBN., *Epiblema cinerana* HW. et *Laspeyresia corollana* HBN. Les friches couvertes de *Salix* sont habités par: *Acalla hastiana* L., *A. scabrana* SCH., *Argyroploce salicella* L. et *Ancylis diminutana* HW.

Sur les terrains qui se trouvent parmi les forêts et sur lesquels croît la bruyère vivent: *Ancylis unguicella* L., *A. uncana* HBN. et *Semasia fractifasciana* Hw. Sur *Juniperus* vit *Phalonia rutilana* HBN. Sur les éclaircies on rencontre *Lobesia permixtana* HBN. *Laspeyresia perlepidana*] Hw. et *L. pallifrontana* Z., tandis que sur les prés et les jachères près des forêts *Argyroploce rivulana* Sc., *Euxanthis hamana* L., *E. zoegana* L., *Phalonia smeathmanniana* F., *Ph. dubitana* HBN., *Ph. posterana* Z. et *Ph. hartmanniana* CL.

Dans les vergers on voit apparaître: *Tmetocera ocellana* F., *Laspeyresia pomonella* L., *L. woerberiana* SBHFF., *L. funebrana* TR. et *Notocelia uddmanniana* L. Pour les haies vives de roses et de *Crataegus* je cite une faune relativement hétérogène à savoir: *Acalla holmiana* L., *Tortrix forscaleana* L., *T. bergmanniana* L., *Nephodesme nubilana* HBN., *Argyroploce ochroleucana* HBN. *Ancylis achatana* F., *Norocelia suffusana* Z., *N. rosaecolana* DBLD., *N. roborana* TR. et *Laspeyresia janthinana* DUP. *Cacoecia unifasciana* DUP. est caractéristique pour les haies de ligustre.

Pour les champs on peut citer: *Argyroploce ericetana* WESTW., *A. striana* SCHIFF. et *Laspeyresia compositella* F.

Dans la seconde partie du travail j'ajoute toute une série de suppléments concernant l'apparition des Tortricides dans toute la Pologne, excepté Mazowsze. Comme espèce nouvelle pour la Pologne, je cite *Polychterosis artemisiana* Z. capturée à Brześć sur le Bug (voiev. de Polesie).

Ce qui est intéressant, c'est que je suis obligé de pousser plus au sud la limite de l'apparition de l'*Epiblema hubneriana* Z. Jusqu'à présent cette espèce n'était connue qu'en Europe septentrionale. Dans ce travail je la cite pour quelques stations en Pologne, dont les plus méridionales sont Łódź et Górna Niwa (distr. Puławy, voiev. de Lublin).

Il faut encore citer *Acalla scabrana* SCH. de Kraków. Cette espèce n'était pas connue jusqu'à présent de Pologne par suite de sa fausse détermination comme *Acalla hastiana* L. Je suis arrivé à la conviction que *Acalla scabrana* SCH. est une espèce assez répandue en Pologne, tandis que *Acalla hastiana* L. fait l'impression d'être une espèce assez rare. En outre d'autres espèces méritent d'être mentionnées, à savoir *Acalla fissurana* PIERCE & METC., de Czombrów (distr. Nowogródek), *Phalonia sabulicola*

WLSGHM. de Nałęczów (distr. Puławy) et de Kraków et *Phalonia walsinghamana* PIERCE de Kraków.

En ce qui concerne *Epiblema nisella* CL. citée souvent pour la Pologne, j'ai constaté, après avoir comparé son appareil copulateur avec les données de PIERCE (1920), que nous avons affaires avec *Epiblema cinerana* HAW. Il en résulte qu'il faut vérifier, si en effet *Epiblema nisella* CL. apparaît en Pologne.

Pour terminer, je rectifie les fausses données de SCHILLE (1931, p. 109) concernant l'apparition de la *Phiaris nebulosana* ZETT. typique et var. *sudetana* STNDF. dans les environs de Wilno. Après avoir étudié les exemplaires mentionnés, j'ai constaté que les exemplaires rattachés par SCHILLE à la première forme doivent être considérés comme *Argyroploce schulziana* F. et ceux rattachés à la forme deuxième—comme *Argyroploce rufana* Sc. Quant à *Phiaris nebulosana* Z., on ne l'a constatée en Pologne que dans les Tatry. SCHILLE la cite comme var. *irriguana* HS. de l'espèce *Phiaris metallicana* HS., ce qui ne correspond pas à la réalité.

